ŚWIĘTA W DOMU

ŚWIĘTE TRIDUUM PASCHALNE

TEKSTY LITURGICZNE
DO MODLITWY RODZINNEJ W DOMU

Bolesławiec 2020

Zgodnie z zarządzeniem Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów z dnia 19 marca 2020 r. „In tempore Covid-19 (I)", które zobowiązuje Konferencje Episkopatów i poszczególne diecezje do dostarczenia materiałów wiernym świeckim do modlitwy rodzinnej i osobistej w czasie Świętego Triduum Paschalnego, aby wierni, nie mając możliwości gromadzenia się w kościele, mogli głębiej przeżyć obchody tych świętych dni, gorąco proszę wszystkich duszpasterzy o zachęcanie wiernych do korzystania z niniejszego opracowania, któremu z serca błogosławię.

† Zbigniew Kiernikowski

Biskup Legnicki

Opracowanie: ks. Piotr Kruczyk, prezbiter Diecezji Legnickiej, wikariusz w Bolesławcu

Korekta: Irena Chłopkowska, ks. Krzysztof Wiśniewski

Bibliografia:

Mszał Rzymski dla diecezji polskich, wyd. drugie, poszerzone, Poznań 2010.

Lekcjonarz Mszalny, tom II, wyd. drugie, Poznań 2015.

Liturgia godzin, Wielki Post i Okres Wielkanocny, tom drugi, Poznań 1984.

Obrzędy błogosławieństw dostosowane do zwyczajów diecezji polskich, tom drugi, Katowice 2010, nr. 1347-1350.

List okólny o przygotowaniu i obchodzeniu świąt paschalnych, Kongregacja Kultu Bożego, Rzym 1988.

Medytacje bp. Zbigniewa Kiernikowskiego zostały zaczerpnięte z Internetu: blog.diecezja.legnica.pl/?p=70#more-70, blog.diecezja.legnica.pl/?p=71#more-71, blog.diecezja.legnica.pl/?p=72#more-72, dostęp: 23.03.2020.

Kontakt z autorem opracowania: **petruskruczyk@gmail.com**

WPROWADZENIE

Pandemia COVID-19 znacząco odmieniła codzienne życie Polaków i ludzi na całym świecie. Dla uniknięcia rozprzestrzeniania się choroby ograniczane są do minimum spotkania z innymi ludźmi i wychodzenie poza własne mieszkanie. Zamykane są kościoły. Bardzo utrudniony jest dostęp do Eucharystii, nawet niedzielnej. We Włoszech wielu ludzi umiera bez sakramentów. Dla chrześcijan jest to więc tym bardziej bolesny czas. Eucharystia, która daje życie, jest praktycznie niedostępna. Nowoczesne technologie pozwalają doświadczyć życia Kościoła i mocy Boga na przykład poprzez transmisje Mszy świętych czy nabożeństw, ale jest to zawsze tylko w pewnym stopniu, niedoskonałe, niepełne. W tej sytuacji Papież Franciszek zachęca do przyjmowania Komunii duchowej. Wielu rekolekcjonistów prosi o prywatną modlitwę i złączenie swoich cierpień (także tych spowodowanych brakiem Eucharystii) z cierpiącym Chrystusem.

Czas pandemii w Kościele zbiega się z czasem przygotowania do Świąt Paschalnych. Wiemy już, że Wielki Tydzień przyjdzie nam spędzić na kwarantannie. Z myślą o tych wszystkich, którzy mają głębokie pragnienie wiary i chcą jak najowocniej przeżyć nadchodzące święta, przygotowałem w oparciu o księgi liturgiczne propozycję tekstów liturgicznych na Triduum Paschalne, które można wykorzystać podczas modlitwy we wspólnotach rodzinnych w naszych domowych Kościołach. Dzięki rodzinnej celebracji słowa Bożego będziemy mogli, mimo izolacji, doświadczyć łaski liturgii, bo jak mówił Jezus, *gdzie są dwaj albo trzej zebrani w imię moje, tam jestem pośród nich* (Mt 18, 20). Może ten szczególny czas będzie dla niektórych pierwszą w życiu okazją, aby świadomie przeżyć liturgię tych dni, zrozumieć znaki, symbole i obrzędy, którymi się w niej posługujemy.

Przygotowane materiały zawierają opis, jak powinna przebiegać taka celebracja. Objaśnienia zaznaczono kolorem czerwonym, są to tak zwane rubryki (*rubrica* to łacińska nazwa czerwonej farby), inaczej mówiąc: didaskalia, jak w tekście dramatycznym, których nie czyta się na głos.

Do tej wspólnej modlitwy w domu trzeba się odpowiednio przygotować. Mieszkanie powinno być wysprzątane jeszcze przed rozpoczęciem tego trzydniowego święta, czyli do popołudnia Wielkiego Czwartku. Domownicy, odświętnie ubrani, będą się gromadzić na liturgię wokół stołu, przy którym zwykle spotykają się na rodzinnych uroczystościach. Stół ten – jeśli to tylko możliwe – należy zarezerwować na modlitwę we wszystkie dni Triduum i aż do wielkanocnego śniadania wyłączyć z innego użytku. Jeszcze przed świętami trzeba wydrukować potrzebne teksty i przeznaczyć jakiś czas na naukę czytania słowa Bożego, śpiewu psalmów i pieśni (wiele muzycznych opracowań można znaleźć m.in. w Internecie). Nie jest wskazane, aby podczas celebracji posługiwać się nagraniami z Internetu czy z płyty. Liturgia domaga się autentyczności, dlatego jeśli nikt w rodzinie nie potrafi śpiewać, psalmy można recytować, a pieśni opuścić. Nagrania pieśni można ewentualnie wykorzystać do medytacji już po zakończonej modlitwie. Dobrze będzie wcześniej zatroszczyć się o księgę Pisma Świętego, świece i krzyż, które będą używane podczas domowej liturgii. Na czas modlitwy należy wyłączyć telewizor, telefony komórkowe i wszelkie inne urządzenia, które mogłyby powodować rozproszenie. Mam nadzieję, że przygotowane opracowanie, wsparte rozważaniami bp. Zbigniewa Kiernikowskiego, pomoże Wam owocnie i świadomie przeżyć nadchodzące Triduum Paschalne w Waszych domowych Kościołach.

ks. Piotr Kruczyk

Bolesławiec, V Niedziela Wielkiego Postu 2020 r.

ŚWIĘTE TRIDUUM PASCHALNE

WIELKI CZWARTEK

CELEBRACJA SŁOWA BOŻEGO

Domownicy, odświętnie ubrani, gromadzą się na liturgii w swoim domowym Kościele wokół stołu, przy którym zwykle gromadzą się na rodzinnych uroczystościach, w czasie gdy rozpoczyna się Msza Wieczerzy Pańskiej w miejscowej parafii albo w innej, najbardziej odpowiedniej porze, wieczorem. Liturgii przewodniczy głowa rodziny, ewentualnie ktoś inny z dorosłych, nie może to być dziecko.

Stół powinien być nakryty białym obrusem, można go udekorować kwiatami. Pośrodku – należy położyć księgę Pisma Świętego, z której będzie odczytywane słowo Boże. Uwaga: aż do Wigilii Paschalnej nie stawiamy na stole ani nie zapalamy świecy – ten znak obecności Chrystusa pojawi się dopiero w związku z celebracją zmartwychwstania. Bardzo dobrym doświadczeniem – choć nieobowiązkowym – może być przeżycie w rodzinie obrzędu umycia nóg. Do tego obrzędu należy wcześniej przygotować: misę, dzban z ciepłą wodą i ręcznik. Teksty pieśni, które można wykorzystać podczas wspólnej modlitwy, są umieszczone na końcu wielkoczwartkowej liturgii (zob. s. 11).

Celebracja rozpoczyna się od śpiewu pieśni i znaku krzyża. Wszyscy powstają.

PIEŚŃ: *W krzyżu cierpienie* lub *Krzyżu Chrystusa,* lub *A myśmy się chlubić powinni*.

Przewodniczący: W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.

Wszyscy: Amen.

P. W Liście św. Pawła do Galatów czytamy: *Chlubimy się krzyżem naszego Pana Jezusa Chrystusa; w nim jest nasze zbawienie, życie i zmartwychwstanie, przez niego jesteśmy zbawieni i oswobodzeni*. Gromadzimy się jako wyznawcy Jezusa Chrystusa, który dla nas stał się człowiekiem, dla nas umarł na krzyżu i dla nas zmartwychwstał, aby dziś – w gronie rodziny i najbliższych – rozpocząć obchód Świętego Triduum Paschalnego Męki, Śmierci i Zmartwychwstania naszego Pana Jezusa Chrystusa. W tym trudnym czasie walki z pandemią, dziś, w Wielki Czwartek, w dniu, w którym wspominamy Ostatnią Wieczerzę, w dniu, w którym dziękujemy Bogu za dar Eucharystii i kapłaństwa, kiedy nie możemy uczestniczyć we Mszy świętej, gromadzimy się w naszej rodzinie na słuchaniu słowa Bożego i modlitwie o to, abyśmy zawsze potrafili być wdzięczni i potrafili docenić dar Komunii świętej i sakramentu Eucharystii, ale też, aby pragnienie Eucharystii dojrzewało w nas przez doskonałą miłość do drugiego człowieka i gotowość służby innym na wzór Chrystusa.

Myślami złączmy się z naszą wspólnotą parafialną, z księżmi z naszej parafii, z naszym biskupem, papieżem i całym Kościołem.

Chwila modlitwy w milczeniu.

P. Módlmy się.

Wszechmogący, wieczny Boże, obchodzimy pamiątkę najświętszej Wieczerzy, podczas której Twój Jednorodzony Syn mając się wydać na śmierć pozostawił Kościołowi nową wiekuistą Ofiarę i Ucztę swojej miłości; spraw, abyśmy z tak wielkiego misterium czerpali pełnię miłości i życia. Przez naszego Pana Jezusa Chrystusa, Twojego Syna, który z Tobą żyje i króluje w jedności Ducha Świętego, Bóg, przez wszystkie wieki wieków.

W. Amen.

Wszyscy siadają i słuchają czytań biblijnych zaczerpniętych z Mszy Wieczerzy Pańskiej. Czytający – lektor – stojąc, głośno i wyraźnie, z powagą należną natchnionym słowom odczytuje poniższe teksty bezpośrednio z Pisma Świętego (ewentualnie można posłużyć się wydrukowanym tekstem). Po pierwszym czytaniu śpiewa się psalm responsoryjny, ale jeśli nie ma nikogo, kto potrafiłby to zrobić, można go przeczytać. Przed Ewangelią śpiewa się aklamację. Fragment Ewangelii powinien odczytać przewodniczący liturgii. Inna osoba może przeczytać wprowadzenie do słuchania słowa Bożego.

WPROWADZENIE

Wielkoczwartkową liturgię słowa rozpoczyna opis ustanowienia uczty paschalnej, którą naród wybrany spożywał w noc swojego wyzwolenia z niewoli egipskiej. Potem każdego roku czynił to w gronie rodzinnym na pamiątkę tamtej nocy. Było to spożywanie paschy. Także Jezus spożywał paschę ze swymi uczniami. Wyzwolenie z niewoli egipskiej jest zapowiedzią i początkiem naszego wyzwolenia, którego Jezus Chrystus dokonał w swojej ofierze krzyża. Zostawił nam On tę tajemnicę naszego zbawienia jako Paschę – Eucharystię.

W drugim czytaniu Święty Paweł ukaże nam właśnie ucztę paschalną Nowego Izraela – jest nią Eucharystia, na której karmimy się Ciałem i Krwią Jezusa – Prawdziwego Baranka Bożego.

Ewangelia Świętego Jana wskaże na szczególny wymiar posługi Jezusa wobec człowieka. Jest to gest umycia nóg uczniom. W tej postawie Jezusa – służby pełnej miłości– streszcza się to, co należy do owocu Eucharystii. Jest to posługa miłości, którą możemy podejmować na wzór Jezusa i razem z Nim. Święty Jan jako jedyny z Ewangelistów nie przedstawia opisu ustanowienia sakramentu Eucharystii, lecz właśnie tę posługę Jezusa.

W skupieniu i z uwagą słuchajmy słowa Bożego.

PIERWSZE CZYTANIE Wj, 12 1-8. 11-14

Czytanie z Księgi Wyjścia

Pan powiedział do Mojżesza i Aarona w ziemi egipskiej: «Miesiąc ten będzie dla was początkiem miesięcy, będzie pierwszym miesiącem roku! Powiedzcie całemu zgromadzeniu Izraela tak:

„Dziesiątego dnia tego miesiąca niech się każdy postara o baranka dla rodziny, o baranka dla domu. Jeśliby zaś rodzina była za mała do spożycia baranka, to niech się postara o niego razem ze swym sąsiadem, który mieszka najbliżej jego domu, aby była odpowiednia liczba osób. Liczyć je zaś będziecie dla spożycia baranka według tego, co każdy może spożyć. Baranek będzie bez skazy, samiec, jednoroczny; wziąć możecie jagnię albo koźlę. Będziecie go strzec aż do czternastego dnia tego miesiąca, a wtedy zabije go całe zgromadzenie Izraela o zmierzchu. I wezmą krew baranka, i pokropią nią odrzwia i progi domu, w którym będą go spożywać. I tej samej nocy spożyją mięso pieczone w ogniu, i chleby przaśne będą spożywali z gorzkimi ziołami.

Tak zaś spożywać go będziecie: biodra wasze będą przepasane, sandały na waszych nogach i laska w waszym ręku. Spożywać będziecie pośpiesznie, gdyż jest to Pascha na cześć Pana.

Tej nocy przejdę przez Egipt, zabiję wszystko pierworodne w ziemi egipskiej, od człowieka aż po bydło, i odbędę sąd nad wszystkimi bogami Egiptu – Ja, Pan. Krew posłuży wam do oznaczenia domów, w których będziecie przebywać. Gdy ujrzę krew, przejdę obok i nie będzie pośród was plagi niszczycielskiej, gdy będę karał ziemię egipską.

Dzień ten będzie dla was dniem pamiętnym i obchodzić go będziecie jako święto dla uczczenia Pana. Po wszystkie pokolenia – na zawsze w tym dniu będziecie obchodzić święto”».

Oto słowo Boże.

W. Bogu niech będą dzięki.

PSALM RESPONSORYJNY Ps 116B (115)

Refren: Kielich Przymierza to Krew Zbawiciela

Czym się Panu odpłacę *
za wszystko, co mi wyświadczył?
Podniosę kielich zbawienia *
i wezwę imienia Pana.

Refren.

Cenna jest w oczach Pana *
śmierć Jego wyznawców.
Jestem Twym sługą, synem Twojej służebnicy, *
Ty rozerwałeś moje kajdany.

Refren.

Tobie złożę ofiarę pochwalną *
i wezwę imienia Pana.
Wypełnię me śluby dla Pana *
przed całym Jego ludem.

Refren.

DRUGIE CZYTANIE 1 Kor 11, 23-26

Czytanie z Pierwszego Listu Świętego Pawła Apostoła do Koryntian

Bracia:
Ja otrzymałem od Pana to, co wam przekazałem, że Pan Jezus tej nocy, której został wydany, wziął chleb i dzięki uczyniwszy, połamał i rzekł: «To jest Ciało moje za was wydane. Czyńcie to na moją pamiątkę!». Podobnie, skończywszy wieczerzę, wziął kielich, mówiąc: «Kielich ten jest Nowym Przymierzem we Krwi mojej. Czyńcie to, ile razy pić będziecie, na moją pamiątkę!».

Ilekroć bowiem spożywacie ten chleb i pijecie kielich, śmierć Pana głosicie, aż przyjdzie.

Oto słowo Boże.

W. Bogu niech będą dzięki.

Wszyscy powstają.

ŚPIEW PRZED EWANGELIĄ J 13, 14

Aklamacja: Chwała Tobie, Królu wieków.

Daję wam przykazanie nowe, abyście się wzajemnie miłowali,
tak jak Ja was umiłowałem.

Aklamacja: Chwała Tobie, Królu wieków.

EWANGELIA J 13, 1-15

P. Słowa Ewangelii według Świętego Jana.

W. Chwała Tobie, Panie.

Było to przed Świętem Paschy. Jezus, wiedząc, że nadeszła godzina Jego, by przeszedł z tego świata do Ojca, umiłowawszy swoich na świecie, do końca ich umiłował.

W czasie wieczerzy, gdy diabeł już nakłonił serce Judasza Iskarioty, syna Szymona, aby Go wydał, Jezus, wiedząc, że Ojciec oddał Mu wszystko w ręce oraz że od Boga wyszedł i do Boga idzie, wstał od wieczerzy i złożył szaty. A wziąwszy prześcieradło, nim się przepasał. Potem nalał wody do misy. I zaczął obmywać uczniom nogi i ocierać prześcieradłem, którym był przepasany.

Podszedł więc do Szymona Piotra, a on rzekł do Niego: «Panie, Ty chcesz mi umyć nogi?». Jezus mu odpowiedział: «Tego, co Ja czynię, ty teraz nie rozumiesz, ale poznasz to później». Rzekł do Niego Piotr: «Nie, nigdy mi nie będziesz nóg umywał».

Odpowiedział mu Jezus: «Jeśli cię nie umyję, nie będziesz miał udziału ze Mną». Rzekł do Niego Szymon Piotr: «Panie, nie tylko nogi moje, ale i ręce, i głowę!».

Powiedział do niego Jezus: «Wykąpany potrzebuje tylko nogi sobie umyć, bo cały jest czysty. I wy jesteście czyści, ale nie wszyscy». Wiedział bowiem, kto Go wyda, dlatego powiedział: «Nie wszyscy jesteście czyści».

A kiedy im umył nogi, przywdział szaty i znów zajął miejsce przy stole, rzekł do nich: «Czy rozumiecie, co wam uczyniłem? Wy Mnie nazywacie „Nauczycielem” i „Panem”, i dobrze mówicie, bo nim jestem. Jeżeli więc Ja, Pan i Nauczyciel, umyłem wam nogi, to i wy powinniście sobie nawzajem umywać nogi. Dałem wam bowiem przykład, abyście i wy tak czynili, jak Ja wam uczyniłem».

Oto słowo Pańskie.

W. Chwała Tobie, Chryste.

Wszyscy siadają.

MEDYTACJA DO CZYTAŃ I TAJEMNICY DNIA

Uczta paschalna i Ostatnia Wieczerza

bp Zbigniew Kiernikowski

W encyklice *Ecclesia de Eucharistia* Jan Paweł II odwołuje się do swego doświadczenia wyniesionego z pielgrzymki do Ziemi Świętej. Kiedy był w Jerozolimie, miał możliwość sprawowania Eucharystii w miejscu, w którym prawdopodobnie znajdował się Wieczernik:

> W Jubileuszowym Roku 2000 dane mi było sprawować Mszę świętą w jerozolimskim Wieczerniku, tam gdzie według tradycji została ona odprawiona po raz pierwszy przez samego Chrystusa. „Wieczernik – miejsce ustanowienia Eucharystii. To tam Chrystus wziął w swoje ręce chleb, połamał go i rozdał uczniom mówiąc: «Bierzcie i jedzcie, to jest bowiem Ciało

moje, które za was będzie wydane». Potem wziął w swe ręce kielich napełniony winem, powiedział im: «Bierzcie i pijcie, to jest bowiem kielich Krwi mojej nowego i wiecznego przymierza, która za was i za wielu będzie wylana na odpuszczenie grzechów». Jestem wdzięczny Panu Jezusowi, że w posłuszeństwie Jego zaleceniu: «To czyńcie na moją pamiątkę», dane mi było powtórzyć w tym samym miejscu słowa wypowiedziane przez Niego dwa tysiące lat temu (n. 2).

Przyjrzyjmy się najpierw tym elementom uczty paschalnej, które wydaje się, że mają wagę i znaczenie w rozumieniu Eucharystii, a następnie przyjrzyjmy się temu, co stanowi nowość. Żydowska wieczerza paschalna była zazwyczaj celebrowana w rodzinie. Przewodniczył jej z reguły ojciec, jako głowa rodziny. Gesty i znaki były wkomponowane w *haggadę*, czyli pochwalną narrację zbawczych dzieł Boga, szczególnie tych z czasów wyjścia Izraela z Egiptu. W takim kontekście dokonywało się przekazywanie wiary oraz sprawowanie pamiątki wydarzenia zbawczego, jakim było wyjście z niewoli egipskiej, w odniesieniu do życia każdego z uczestników domowej liturgii.

Jednym z ważnych elementów uczty był chleb przaśny, gest łamania go i rozdzielania dla spożycia. Spożywanie chleba przebiegało w kilku etapach. Podczas etapu zwanego *Jahaz* (czyli: dzielenie), ten kto przewodniczył wieczerzy, brał w ręce chleb przaśny (drugi z trzech przygotowanych), dzielił go na dwie części i przedstawiał go w takich lub podobnych słowach: Oto chleb udręczenia, który nasi ojcowie jedli w ziemi egipskiej; kto jest głodny, niechaj przyjdzie i spożywa; kto jest w potrzebie, niechaj przyjdzie i świętuje z nami Paschę. W tym roku tutaj, a w przyszłym w ziemi Izraela; w tym roku tutaj, jako niewolnicy, a w przyszłym – w ziemi Izraela, jako wolni.

W wydarzeniach związanych z wyjściem z Egiptu symboliczna wymowa chleba udręczenia była uwypuklona przez zestawienie z gorzkimi ziołami. Ryt uczty paschalnej również pozwalał dostrzegać ten związek. Było to nawiązanie do gorzkiej rzeczywistości niewoli oraz do wyjścia z niej. Przaśny chleb oznaczał pośpieszne wyjście z niewoli oraz zerwanie ze wszystkim, co niewolę stanowiło (stary kwas).

Zaproszenie skierowane do każdego, kto jest głodny, aby przyszedł i spożywał Paschę, wskazuje na wspólnotowy wymiar wydarzenia, zarówno przeszłego jak i tego, które jest celebrowane. Przybiera ono praktyczną formę zaproszenia do udziału w uczcie paschalnej biednych, to znaczy tych, którzy nie mają możliwości przygotowania sobie tej uczty. Ten gest dobroci względem ubogich nadaje specyficzny charakter tej uczcie. Ostatecznie to biedni i potrzebujący, ci, którzy odkrywają potrzebę wyzwolenia z niewoli, mogą rzeczywiście celebrować Paschę.

Na określonym etapie rytu – przez ciąg pytań stawianych przez dzieci – zostaje podkreślona odmienność tej uczty i tego czasu od codzienności. Ta faza celebracji była ukierunkowana szczególnie na wzbudzenie zainteresowania u dzieci, aby wprowadzić je w wydarzenia historii zbawienia i ich znaczenie. W ten sposób w czasie domowej liturgii dokonywał się przekaz wiary wyrażający i pogłębiający silny związek z tradycją.

Kiedy więc w takim kontekście Pan Jezus – celebrując przed swoją męką ucztę paschalną z uczniami – wziął w ręce ów chleb przaśny i nie nazwał go chlebem udręczenia, lecz wypowiedział nad nim słowa: To jest Ciało moje, tym samym nadał temu gestowi, a w konsekwencji także całemu rytowi przaśnego chleba, nowe znaczenie. Pan Jezus niejako postawił siebie w owej sytuacji, jaką przedstawiał przaśny chleb udręczenia, będący jednocześnie znakiem dokonanego wyjścia z niewoli. Teraz to On wchodzi w udręczenie i bierze na siebie całą jego rzeczywistość, aby dokonać wyjścia z niego. Co więcej, w pewien sposób utożsamia siebie samego z tym, co w liturgii paschalnej przedstawiał przaśny chleb udręczenia, a jednocześnie znak wyjścia z niewoli.

Polecenie: „Czyńcie to na moją pamiątkę", wskazuje na nowy wymiar i otwiera nową perspektywę. Tutaj nie chodzi już tylko o jakąś statyczną czy materialną przemianę chleba w Ciało

Jezusa, ale o to, że przy spełnianiu tych znaków i gestów ma się dokonać, i wciąż dokonywać, uobecnienie dzieła wyzwolenia i pojednania, w którym Jezus wydał samego siebie za ludzi będących pod jarzmem grzechu, czyli zmuszonych do obrony samych siebie i niezdolnych do wyjścia ku bliźnim. On to uczynił i poleca czynić, aby każdemu dać udział w swoim wyjściu i z każdym się zjednoczyć.

W Eucharystii, w Ciele Jezusa jest niejako zakodowana właśnie ta zdolność, czy nawet władza, wydania samego siebie dla bliźniego. Kto będzie czynił to na pamiątkę Jezusa, ten będzie czerpał moc i siłę do urzeczywistniania tej samej tajemnicy wyzwolenia i pojednania. Przez takie przeżywanie Eucharystii ukazuje się w pełni jej dynamika: jednoczenia i komunii nie w oparciu o siebie, lecz w oparciu o dar nawrócenia i gotowość kochania.

Chwila medytacji w milczeniu.

UMYWANIE NÓG

P. Tę samą tajemnicę ofiarnej miłości, którą Jezus zostawił w znakach chleba i wina i którą polecił sprawować na Jego pamiątkę, zawarł również w geście umywania nóg. Także ten gest Jezus powierzył Apostołom, aby go wykonywali, pamiętając o tym, co On sam uczynił dla nich: *Dałem wam przykład, abyście i wy tak czynili, jak Ja wam uczyniłem*. Z tym znakiem Jezus związał nowe przykazanie, które wyróżnia nas, chrześcijan, pośród tego świata: *Miłujcie się wzajemnie tak, jak Ja was umiłowałem!* Przeżyjemy teraz w milczeniu i zamyśleniu ten gest obmywania nóg, na wzór Chrystusa, jako znak miłości uniżonej i ofiarnej, która drugiego przyjmuje i wywyższa. To jest znak świętej komunii, czyli jedności z Jezusem i między nami. Przeżyjemy teraz w milczeniu i zamyśleniu ten gest obmywania nóg.

Następuje obrzęd obmycia nóg wszystkim obecnym przez głowę rodziny. Osoba czyniąc ten znak, może zdjąć wierzchnie odświętne ubranie, np. marynarkę, a założyć fartuch lub czymś się przepasać. Samą wodą obmywa stopy bliskich i wyciera je ręcznikiem. Później – jeśli wydaje się to właściwe – każdy z dorosłych może obmyć nogi pozostałym, a nawet dzieci – gdy jest ich więcej, ale tylko sobie nawzajem. Należy dołożyć wszelkich starań, by gest ten zachował całą swą powagę i wymowę.

Po zakończeniu obrzędu wszyscy powstają.

PROŚBY

P. Uwielbiajmy naszego Zbawiciela, który podczas Ostatniej Wieczerzy, tej nocy, kiedy był wydany, polecił Kościołowi sprawować wieczną pamiątkę swej śmierci i zmartwychwstania. Módlmy się i wołajmy:

W. *Uświęć lud Twoją krwią odkupiony.*

P. Odkupicielu, spraw, abyśmy przez pokutę coraz ściślej jednoczyli się z Twoją męką i osiągnęli chwałę zmartwychwstania.

W. *Uświęć lud Twoją krwią odkupiony.*

P. Niech Twoja Matka, pocieszycielka strapionych, otacza nas swoją opieką, abyśmy potrafili umacniać przygnębionych tą pociechą, którą sami czerpiemy w Tobie.

W. *Uświęć lud Twoją krwią odkupiony.*

P. Dopomóż wiernym, aby w cierpieniach byli uczestnikami Twojej męki i ukazywali w sobie dzieło zbawienia.

W. *Uświęć lud Twoją krwią odkupiony.*

P. Panie, Ty uniżyłeś samego siebie stawszy się posłusznym aż do śmierci krzyżowej, udziel swoim sługom daru posłuszeństwa i cierpliwości.

W. *Uświęć lud Twoją krwią odkupiony.*

P. Obdarz zmarłych z naszej rodziny i wszystkie ofiary koronawirusa chwałą Twojego uwielbionego ciała i spraw, abyśmy się kiedyś stali jej uczestnikami.

W. *Uświęć lud Twoją krwią odkupiony.*

P. Zjednoczeni w miłości skierujmy do Boga Ojca modlitwę, której nas nauczył Jego Syn.

W. Ojcze nasz.

P. Wzbudźmy w sobie teraz pragnienie duchowego przyjęcia łaski Komunii świętej. Prośmy Chrystusa Pana, aby przyszedł do naszych serc i abyśmy otrzymali dar zjednoczenia z Nim. Módlmy się o to słowami papieża Franciszka.

Można uklęknąć.

> Klękam u Twoich stóp, o mój Jezu, i ofiarowuję Tobie skruchę mego serca, które pogrąża się w nicości i Twojej świętej obecności. Uwielbiam Ciebie w Sakramencie Twej miłości, pragnę Cię przyjąć w ubogim mieszkaniu mego serca. W oczekiwaniu na szczęście Komunii sakramentalnej pragnę Cię przyjąć w Duchu. Przyjdź do mnie, o mój Jezu, abym przyszedł do Ciebie. Niech Twoja miłość rozpali całą moją istotę na życie i na śmierć. Wierzę w Ciebie, ufam Tobie, kocham Ciebie. Niech się tak stanie.

W. Amen.

Chwila modlitwy w milczeniu.

P. Na koniec – wdzięczni za dar Eucharystii – zaśpiewajmy pieśń ku czci Chrystusa obecnego w Najświętszym Sakramencie.

PIEŚŃ. Jeśli nie można jej odśpiewać, tekst należy odczytać.

Sław, języku, tajemnicę
Ciała i najdroższej Krwi,
Którą, jako łask krynicę,
Wylał w czasie ziemskich dni
Ten, co Matkę miał Dziewicę,
Król narodów, godzien czci.
Z Panny czystej narodzony,
Posłan zbawić ludzki ród,
Gdy po świecie, na wsze strony,
Ziarno słowa rzucił w lud,
Wtedy cudem niezgłębionym
Zamknął swej pielgrzymki trud.
W noc ostatnią przy wieczerzy,
Z tymi, których braćmi zwał,
Pełniąc wszystko, jak należy,
Czego przepis prawny chciał,
Sam Dwunastu się powierzył
I za pokarm z rąk swych dał.

Słowem więc, Wcielone Słowo,
Chleb zamienia w Ciało swe.
Wino Krwią jest Chrystusową,
Darmo wzrok to widzieć chce.
Tylko wiara Bożą mową
Pewność o tym w serca śle.
Przed tak wielkim Sakramentem
Upadajmy wszyscy wraz,
Niech przed Nowym Testamentem
Starych praw ustąpi czas.
Co dla zmysłów niepojęte,
Niech dopełni wiara w nas.
Bogu Ojcu i Synowi
Hołd po wszystkie nieśmy dni,
Niech podaje wiek wiekowi
Hymn triumfu, dzięki, czci,
A równemu im Duchowi
Niechaj wieczna chwała brzmi. Amen.

Celebracji nie kończy się znakiem krzyża. Modlitwę można przedłużyć lekturą Ewangelii wg św. Jana (J 13-17), albo śpiewem pieśni eucharystycznych (np. *Panie, dobry jak chleb* lub *Dziękujemy Ci, Ojcze nasz*). Modlitwa do północy nie może mieć charakteru pasyjnego. Po skończonej modlitwie stół należy obnażyć – na wzór ołtarza w kościele – zdjąć obrus i kwiaty, pozostawić jedynie księgę Pisma Świętego.

PIEŚNI

W krzyżu cierpienie, w krzyżu zbawienie,
W krzyżu miłości nauka.
Kto Ciebie, Boże, raz pojąć może,
Ten nic nie pragnie, ni szuka.
W krzyżu osłoda, w krzyżu ochłoda
Dla duszy smutkiem zmroczonej,
Kto krzyż odgadnie, ten nie upadnie
W boleści sercu zadanej.
Kiedy cierpienie, kiedy zwątpienie
Serce ci na wskroś przepali,
Gdy grom się zbliża, pośpiesz do krzyża,
On ciebie wesprze, ocali.

Krzyżu Chrystusa, bądźże pochwalony,
na wieczne czasy bądźże pozdrowiony!
Gdzie Bóg, Król świata całego
dokonał życia swojego.
Krzyżu Chrystusa, bądźże pochwalony,
na wieczne czasy bądźże pozdrowiony!
Ta sama Krew Cię skropiła,
która nas z grzechów obmyła.

Krzyżu Chrystusa, bądźże pochwalony,
na wieczne czasy bądźże pozdrowiony!
Z Ciebie moc płynie i męstwo,
w Tobie jest nasze zwycięstwo!

Ant. **A myśmy się chlubić powinni** Krzyżem Pana naszego Jezusa Chrystusa.
W Nim jest zbawienie, życie i zmartwychwstanie nasze.

Niech Bóg się zmiłuje nad nami, niech nam błogosławi,
niech zajaśnieje dla nas Jego Oblicze. *Ant.*
Aby na ziemi znano Jego drogę,
Jego zbawienie pośród wszystkich ludów. *Ant.*
Niech Ciebie, Boże, wysławiają ludy,
niech wszystkie narody dają Ci chwałę. *Ant.*
Niech się narody cieszą i weselą,
że Ty ludami rządzisz sprawiedliwi
i kierujesz narodami na ziemi. *Ant.*
Niech Ciebie, Boże, wysławiają ludy,
niech wszystkie narody daj Ci chwałę. *Ant.*

Ref. **Panie, dobry jak chleb**,
bądź uwielbiony od swego Kościoła,
bo Tyś do końca nas umiłował,
do końca nas umiłował.

Tyś na pustkowiu chleb rozmnożył, Panie,
byśmy do nieba w drodze nie ustali.
Tyś stał się manną wędrowców przez ziemię
dla tych, co dotąd przy Tobie wytrwali. *Ref.*
Ziarna zbierzemy, odrzucimy chwasty,
bo łan dojrzewa, pachnie świeżym chlebem.
Niech ziemia nasza stanie się ołtarzem,
a Chleb Komunią dla spragnionych Ciebie. *Ref.*
Ty nas nazwałeś swymi przyjaciółmi,
jeśli spełnimy, co nam przykazałeś.
Cóż my bez Ciebie, Panie, uczynimy?
Tyś naszym życiem i oczekiwaniem. *Ref.*
Tyś za nas życie swe na krzyżu oddał,
a w znaku chleba z nami pozostałeś.
I dla nas zawsze masz otwarte serce,
bo Ty do końca nas umiłowałeś. *Ref.*

Dziękujemy Ci, Ojcze nasz,
za święty winny szczep Dawida,
którą nam poznać dałeś,
przez Jezusa Syna Twego.
Tobie chwała na wieki.

Dziękujemy Ci, Ojcze nasz,
za życie i za wiarę,
Którą nam poznać dałeś
przez Jezusa Syna Twego.
Tobie chwała na wieki.

Dziękujemy Ci, Ojcze nasz,
za święte Imię Twoje,
Któremu zgotowałeś
mieszkanie w sercach naszych.
Tobie chwała na wieki.

Dziękujemy Ci, Ojcze nasz,
za wiarę i za nieśmiertelność,
którą nam poznać dałeś
przez Jezusa Syna Twego.
Tobie chwała na wieki.

Ty, o Panie Wszechmocny
stworzyłeś wszystko dla Imienia Swego,
pokarm i napój dałeś
ludziom na pożywienie.
Tobie chwała na wieki.

Nam zaś darowałeś,
pokarm duchowy oraz napój,
I żywot wieczny,
przez Jezusa Syna Twego.
Tobie chwała na wieki.

Pomnij, Panie na swój Kościół
i wybaw go od wszelkiego złego,
I doprowadź go do miłości
swojej do Królestwa Twego.
Tobie chwała na wieki.

Niechaj przyjdzie twa łaska
i niech przeminie ten świat,
Kto święty niech przystąpi,
kto nim nie jest niech czyni pokutę.
Przyjdź Panie Jezu. Amen.

ŚWIĘTE TRIDUUM PASCHALNE

WIELKI PIĄTEK

CELEBRACJA SŁOWA BOŻEGO

Podobnie jak wczoraj domownicy, odświętnie ubrani, gromadzą się na liturgii w swoim domowym Kościele wokół stołu, przy którym zwykle zbierają się na rodzinnych uroczystościach, w czasie gdy rozpoczyna się Liturgia Męki Pańskiej w miejscowej parafii albo w innej najbardziej odpowiedniej porze pomiędzy godz. 15.00 a 21.00. Liturgii przewodniczy głowa rodziny, ewentualnie ktoś inny z dorosłych.

Stół, podobnie jak ołtarz w kościele, powinien być dziś obnażony – bez obrusu i kwiatów. Pośrodku stołu należy położyć księgę Pisma Świętego i krzyż do adoracji (warto, aby był odpowiednio duży i piękny – może być to krzyż, który na co dzień wisi na ścianie, ewentualnie krzyż z „zestawu kolędowego"; w sytuacji kryzysowej można go sporządzić własnoręcznie z dostępnych materiałów). Teksty pieśni, które można wykorzystać podczas wspólnej modlitwy, są umieszczone na końcu wielkopiątkowej liturgii (zob. s. 23). Celebracja rozpoczyna się od wprowadzenia przewodniczącego – opuszcza się śpiew pieśni i znak krzyża.

Wszyscy powstają.

Przewodniczący. W drugim dniu Świętego Triduum Paschalnego, w Wielki Piątek Kościół nie sprawuje Eucharystii. W dniu, w którym Jezus Chrystus wziął na swoje ramiona krzyż i poniósł na nim śmierć dla naszego zbawienia, chrześcijanie gromadzą się na liturgii ku czci Męki Pańskiej. I my chcemy iść krok w krok z naszym Zbawicielem przez kolejne momenty Jego bolesnej Męki, abyśmy mogli przejść wraz z nim przez krzyż do chwały odkupienia.

Duchowo złączmy się z naszą wspólnotą parafialną, z księżmi z naszej parafii, z naszym biskupem, papieżem i całym Kościołem. Rozpocznijmy liturgię od wewnętrznego aktu skruchy i żalu za wszystkie grzechy nasze, za które Jezus pokutował na krzyżu.

Chwila modlitwy w milczeniu.

P. Pomnij, Boże, na swoje miłosierdzie, otaczaj nieustanną opieką i uświęcaj lud swój, dla którego Twój Syn, Jezus Chrystus, ustanowił paschalne misterium, przelewając krew swoją. Który żyje i króluje na wieki wieków.

Wszyscy. Amen.

Wszyscy siadają i słuchają czytań biblijnych zaczerpniętych z Liturgii Męki Pańskiej. Zasady wykonania liturgii słowa są takie same, jak w czasie wielkoczwartkowej celebracji, z tym że Ewangelię – jeśli jest dostateczna liczba osób – powinno się odczytać z podziałem na role. Ten, kto przewodniczy modlitwie, wypowiada słowa Jezusa, oprócz niego powinno być jeszcze trzech lektorów. Do takiego odczytania Ewangelii potrzebna będzie odpowiednia liczba tekstów ze znakami oznaczającymi podział na role (zob. s. 17).

Przed rozpoczęciem liturgii słowa przewodniczący lub inna osoba wprowadza do czytań następującymi słowami.

WPROWADZENIE

Dzisiejsza liturgia słowa rozpocznie się od proroctwa Izajasza opowiadającego o męce i cierpieniach Mesjasza, ale i o jej zbawczych skutkach dla ludzi wszystkich czasów. Cierpienie niewinnego zawsze pozostaje tajemnicą. Światło na tę tajemnicę rzuca męka i śmierć Jezusa, który z drogi krzyża czyni dziś drogę zwycięstwa i chwały.

Drugie czytanie ukaże nam Chrystusa – jedynego i najwyższego Arcykapłana, sprawcę zbawienia, którego udziela On wszystkim, którzy Go słuchają. Chrystus jest naszym Pośrednikiem u Ojca, który tak nas umiłował, że dał swojego Syna, aby każdy kto w Niego wierzy miał życie na wieczność. Dlatego z ufnością zbliżamy się dziś do tronu łaski, jakim stał się dla nas krzyż.

Na koniec wysłuchamy opisu Męki Pańskiej w relacji świętego Jana. To naoczny świadek tych wydarzeń, jedyny uczeń, który stał pod krzyżem. Jan patrzy na Jezusa oczyma wiary i tak nam Go ukazuje w swojej Ewangelii.

PIERWSZE CZYTANIE Iz 51, 13-53. 12

Czytanie z Księgi proroka Izajasza

Oto się powiedzie mojemu Słudze, wybije się, wywyższy i bardzo wyrośnie. Jak wielu osłupiało na Jego widok – tak nieludzko został oszpecony Jego wygląd i postać Jego była niepodobna do ludzi – tak mnogie narody się zdumieją, królowie zamkną przed Nim usta, bo ujrzą coś, czego im nigdy nie opowiadano, i pojmą coś niesłychanego. Któż uwierzy temu, co usłyszeliśmy? Komu się ramię Pańskie objawiło?

On wyrósł przed nami jak młode drzewo i jakby korzeń z wyschniętej ziemi. Nie miał On wdzięku ani też blasku, aby chciano na Niego popatrzeć, ani wyglądu, by się nam podobał. Wzgardzony i odepchnięty przez ludzi, Mąż boleści, oswojony z cierpieniem, jak ktoś, przed kim się twarz zakrywa, wzgardzony tak, iż mieliśmy Go za nic.

Lecz On się obarczył naszym cierpieniem, On dźwigał nasze boleści, a my uznaliśmy Go za skazańca, chłostanego przez Boga i zdeptanego. Lecz On był przebity za nasze grzechy, zdruzgotany za nasze winy. Spadła na Niego chłosta zbawienna dla nas, a w Jego ranach jest nasze uzdrowienie.

Wszyscy pobłądziliśmy jak owce, każdy z nas się zwrócił ku własnej drodze, a Pan obarczył Go winami nas wszystkich. Dręczono Go, lecz sam pozwolił się gnębić, nawet nie otworzył ust swoich. Jak baranek na rzeź prowadzony, jak owca niema wobec strzygących ją, tak On nie otworzył ust swoich.

Po udręce i sądzie został usunięty; a kto się przejmuje Jego losem? Tak! Zgładzono Go z krainy żyjących; za grzechy mego ludu został zbity na śmierć. Grób Mu wyznaczono między bezbożnymi, i w śmierci swej był na równi z bogaczem, chociaż nikomu nie wyrządził krzywdy i w Jego ustach kłamstwo nie postało.

Spodobało się Panu zmiażdżyć Go cierpieniem. Jeśli On wyda swe życie na ofiarę za grzechy, ujrzy potomstwo, dni swe przedłuży, a wola Pańska spełni się przez Niego. Po udrękach swej duszy ujrzy światło i nim się nasyci. Sprawiedliwy mój Sługa usprawiedliwi wielu, ich nieprawości On sam dźwigać będzie.

Dlatego w nagrodę przydzielę Mu tłumy, i posiądzie możnych jako zdobycz za to, że siebie na śmierć ofiarował i policzony został pomiędzy przestępców. A On poniósł grzechy wielu i oręduje za przestępcami.

Oto słowo Boże.

W. Bogu niech będą dzięki.

PSALM RESPONSORYJNY Ps 31 (30)

Refren: **Ojcze, w Twe ręce składam ducha mego.**

Panie, do Ciebie się uciekam, †
niech nigdy nie doznam zawodu, *
wybaw mnie w sprawiedliwości Twojej!
W ręce Twoje powierzam ducha mego, *
Ty mnie odkupisz, Panie, wierny Boże.

Refren.

Stałem się przykładem hańby †
dla wszystkich mych wrogów, *
dla sąsiadów przedmiotem odrazy.
Zapomnieli o mnie w sercach jak o zmarłym, *
stałem się jak wyrzucone naczynie.

Refren.

Ja zaś pokładam ufność w Tobie, Panie, *
i mówię: «Ty jesteś moim Bogiem».
W Twoim ręku są moje losy, *
wyrwij mnie z rąk wrogów i prześladowców.

Refren.

Niech Twoje oblicze zajaśnieje nad Twym sługą, *
wybaw mnie w swoim miłosierdziu.
Bądźcie dzielni i mężnego serca, *
wszyscy, którzy ufacie Panu.

Refren.

DRUGIE CZYTANIE Hbr 4, 14-16; 5, 7-9

Czytanie z Listu do Hebrajczyków

Mając arcykapłana wielkiego, który przeszedł przez niebiosa, Jezusa, Syna Bożego, trwajmy mocno w wyznawaniu wiary. Nie takiego bowiem mamy arcykapłana, który by nie mógł współczuć naszym słabościom, lecz poddanego próbie pod każdym względem podobnie jak my – z wyjątkiem grzechu. Przybliżmy się więc z ufnością do tronu łaski, abyśmy doznali miłosierdzia i znaleźli łaskę pomocy w stosownej chwili.

Chrystus bowiem z głośnym wołaniem i płaczem za swych dni doczesnych zanosił gorące prośby i błagania do Tego, który mógł Go wybawić od śmierci, i został wysłuchany dzięki swej uległości.

I chociaż był Synem, nauczył się posłuszeństwa przez to, co wycierpiał. A gdy wszystko wykonał, stał się sprawcą zbawienia wiecznego dla wszystkich, którzy Go słuchają.

Oto słowo Boże.

W. Bogu niech będą dzięki.

Wszyscy powstają.

ŚPIEW PRZED EWANGELIĄ Por. Flp 2, 8-9

Aklamacja: Chwała Tobie, Królu wieków.

Dla nas Chrystus stał się posłusznym aż do śmierci, i to śmierci krzyżowej.
Dlatego Bóg wywyższył Go nad wszystko i darował Mu imię ponad wszelkie imię.

Aklamacja: Chwała Tobie, Królu wieków.

\+ – słowa Chrystusa
E. – słowa Ewangelisty
I. – słowa innych osób pojedynczych
T. – słowa kilku osób lub tłumu

EWANGELIA J 18, 1 – 19, 42

E. Męka naszego Pana Jezusa Chrystusa według Świętego Jana.

Pojmanie Jezusa

E. Po wieczerzy Jezus wyszedł z uczniami swymi za potok Cedron. Był tam ogród, do którego wszedł On i Jego uczniowie. Także i Judasz, który Go wydał, znał to miejsce, bo Jezus i uczniowie Jego często się tam gromadzili. Judasz, otrzymawszy kohortę oraz strażników od arcykapłanów i faryzeuszów, przybył tam z latarniami, pochodniami i bronią. A Jezus, wiedząc o wszystkim, co miało na Niego przyjść, wyszedł naprzeciw i rzekł do nich: + Kogo szukacie? **E.** Odpowiedzieli Mu: **T.** Jezusa z Nazaretu. **E.** Rzekł do nich Jezus: + Ja jestem. **E.** Również i Judasz, który Go wydał, stał między nimi. Skoro więc Jezus rzekł do nich: Ja jestem, cofnęli się i upadli na ziemię. Powtórnie ich zapytał: + Kogo szukacie? **E.** Oni zaś powiedzieli: **T.** Jezusa z Nazaretu. **E.** Jezus odrzekł: + Powiedziałem wam, że Ja jestem. Jeżeli więc Mnie szukacie, pozwólcie tym odejść. **E.** Stało się tak, aby się wypełniło słowo, które wypowiedział: Nie utraciłem żadnego z tych, których Mi dałeś. Wówczas Szymon Piotr, który miał miecz, dobył go, uderzył sługę arcykapłana i odciął mu prawe ucho. A słudze było na imię Malchos. Na to rzekł Jezus do Piotra: + Schowaj miecz do pochwy. Czyż nie mam wypić kielicha, który Mi podał Ojciec?

Przed Annaszem. Zaparcie się Piotra

E. Wówczas kohorta oraz trybun razem ze strażnikami żydowskimi pojmali Jezusa, związali Go i zaprowadzili najpierw do Annasza. Był on bowiem teściem Kajfasza, który owego roku pełnił urząd arcykapłański. Właśnie Kajfasz poradził Żydom, że lepiej jest, aby jeden człowiek zginął za naród.

A szedł za Jezusem Szymon Piotr razem z innym uczniem. Uczeń ten był znany arcykapłanowi i dlatego wszedł za Jezusem na dziedziniec pałacu arcykapłana, natomiast Piotr zatrzymał się przed bramą, na zewnątrz. Wszedł więc ów drugi uczeń, znany arcykapłanowi, pomówił z odźwierną i wprowadził Piotra do środka. A służąca odźwierna rzekła do Piotra: **I.** Czy może i ty jesteś jednym spośród uczniów tego człowieka? **E.** On odpowiedział: **I.** Nie jestem. **E.** A że było zimno, strażnicy i słudzy, rozpaliwszy ognisko, stali przy nim i grzali się. Wśród nich stał także Piotr i grzał się przy ogniu.

Arcykapłan więc zapytał Jezusa o Jego uczniów i o Jego naukę. Jezus mu odpowiedział: + Ja przemawiałem jawnie przed światem. Nauczałem zawsze w synagodze i w świątyni, gdzie się gromadzą wszyscy Żydzi. Potajemnie zaś nie nauczałem niczego. Dlaczego Mnie pytasz? Zapytaj

tych, którzy słyszeli, co im mówiłem. Przecież oni wiedzą, co powiedziałem. **E.** Gdy to rzekł, jeden ze sług stojących obok spoliczkował Jezusa, mówiąc: **I.** Tak odpowiadasz arcykapłanowi? **E.** Odrzekł mu Jezus: **+** Jeżeli źle powiedziałem, udowodnij, co było złego. A jeżeli dobrze, to dlaczego Mnie bijesz? **E.** Następnie Annasz wysłał Go związanego do arcykapłana Kajfasza.

A Szymon Piotr stał i grzał się przy ogniu. Powiedzieli wówczas do niego: **T.** Czy i ty nie jesteś jednym z Jego uczniów? **E.** On zaprzeczył, mówiąc: **I.** Nie jestem. **E.** Jeden ze sług arcykapłana, krewny tego, któremu Piotr odciął ucho, rzekł: **I.** Czyż nie ciebie widziałem razem z Nim w ogrodzie? **E.** Piotr znowu zaprzeczył i zaraz zapiał kogut.

Przed Piłatem

Od Kajfasza zaprowadzili Jezusa do pretorium. A było to wczesnym rankiem. Oni sami jednak nie weszli do pretorium, aby się nie skalać i móc spożyć Paschę. Dlatego Piłat wyszedł do nich na zewnątrz i rzekł: **I.** Jaką skargę wnosicie przeciwko temu człowiekowi? **E.** W odpowiedzi rzekli do niego: **T.** Gdyby to nie był złoczyńca, nie wydalibyśmy Go tobie. **E.** Piłat więc rzekł do nich: **I.** Weźcie Go sobie i osądźcie według swojego prawa. **E.** Odpowiedzieli mu Żydzi: **T.** Nam nie wolno nikogo zabić. **E.** Tak miało się spełnić słowo Jezusa, w którym zapowiedział, jaką śmiercią miał umrzeć.

Przesłuchanie

Wtedy Piłat powtórnie wszedł do pretorium, a przywoławszy Jezusa, rzekł do Niego: **I.** Czy Ty jesteś Królem żydowskim? **E.** Jezus odpowiedział: **+** Czy to mówisz od siebie, czy też inni powiedzieli ci o Mnie? **E.** Piłat odparł: **I.** Czy ja jestem Żydem? Naród Twój i arcykapłani wydali mi Ciebie. Co uczyniłeś? **E.** Odpowiedział Jezus: **+** Królestwo moje nie jest z tego świata. Gdyby królestwo moje było z tego świata, słudzy moi biliby się, abym nie został wydany Żydom. Teraz zaś królestwo moje nie jest stąd. **E.** Piłat zatem |powiedział do Niego: **I.** A więc jesteś królem? **E.** Odpowiedział Jezus: **+** Tak, jestem królem. Ja się na to narodziłem i na to przyszedłem na świat, aby dać świadectwo prawdzie. Każdy, kto jest z prawdy, słucha mojego głosu. **E.** Rzekł do Niego Piłat: **I.** Cóż to jest prawda? **E.** To powiedziawszy, wyszedł ponownie do Żydów i rzekł do nich: **I.** Ja nie znajduję w Nim żadnej winy. Jest zaś u was zwyczaj, że na Paschę uwalniam wam jednego więźnia. Czy zatem chcecie, abym wam uwolnił Króla żydowskiego? **E.** Oni zaś powtórnie zawołali: **T.** Nie tego, lecz Barabasza! **E.** A Barabasz był rozbójnikiem.

„Oto człowiek”

Wówczas Piłat zabrał Jezusa i kazał Go ubiczować. A żołnierze, uplótłszy koronę z cierni, włożyli Mu ją na głowę i okryli Go płaszczem purpurowym. Potem podchodzili do Niego i mówili: **T.** Witaj, Królu żydowski! **E.** I policzkowali Go. A Piłat ponownie wyszedł na zewnątrz i przemówił do nich: **I.** Oto wyprowadzam Go wam na zewnątrz, abyście poznali, że ja nie znajduję w Nim żadnej winy. **E.** Jezus więc wyszedł na zewnątrz w koronie cierniowej i płaszczu purpurowym. Piłat rzekł do nich: **I.** Oto Człowiek. **E.** Gdy Go ujrzeli arcykapłani i słudzy, zawołali: **T.** Ukrzyżuj! Ukrzyżuj! **E.** Rzekł do nich Piłat: **I.** Zabierzcie Go i sami ukrzyżujcie! Ja bowiem nie znajduję w Nim winy. **E.** Odpowiedzieli mu Żydzi: **T.** My mamy Prawo, a według Prawa powinien On umrzeć, bo sam siebie uczynił Synem Bożym.

E. Gdy Piłat usłyszał te słowa, jeszcze bardziej się uląkł. Wszedł znów do pretorium i zapytał Jezusa: **I.** Skąd Ty jesteś? **E.** Jezus jednak nie dał mu odpowiedzi. Rzekł więc Piłat do Niego: **I.** Nie chcesz ze mną mówić? Czy nie wiesz, że mam władzę uwolnić Ciebie i mam władzę Ciebie ukrzyżować? **E.** Jezus odpowiedział: **+** Nie miałbyś żadnej władzy nade Mną, gdyby ci jej nie dano

z góry. Dlatego większy grzech ma ten, który Mnie wydał tobie. **E.** Odtąd Piłat usiłował Go uwolnić. Żydzi jednak zawołali: **T.** Jeżeli Go uwolnisz, nie jesteś przyjacielem cezara. Każdy, kto się czyni królem, sprzeciwia się cezarowi.

Wyrok

E. Gdy więc Piłat usłyszał te słowa, wyprowadził Jezusa na zewnątrz i zasiadł na trybunale, na miejscu zwanym Lithostrotos, po hebrajsku Gabbata. Był to dzień Przygotowania Paschy, około godziny szóstej. I rzekł do Żydów: **I.** Oto wasz król! **E.** A oni krzyczeli: **T.** Precz! Precz! Ukrzyżuj Go! **E.** Piłat powiedział do nich: **I.** Czyż króla waszego mam ukrzyżować? **E.** Odpowiedzieli arcykapłani: **T.** Poza cezarem nie mamy króla. **E.** Wtedy więc wydał Go im, aby Go ukrzyżowano.

Droga krzyżowa i ukrzyżowanie

Zabrali zatem Jezusa. A On sam, dźwigając krzyż, wyszedł na miejsce zwane Miejscem Czaszki, które po hebrajsku nazywa się Golgota. Tam Go ukrzyżowano, a z Nim dwóch innych, z jednej i drugiej strony, pośrodku zaś Jezusa. Wypisał też Piłat tytuł winy i kazał go umieścić na krzyżu. A było napisane: Jezus Nazarejczyk, Król żydowski. Napis ten czytało wielu Żydów, ponieważ miejsce, gdzie ukrzyżowano Jezusa, było blisko miasta. A było napisane w języku hebrajskim, łacińskim i greckim. Arcykapłani żydowscy mówili do Piłata: **T.** Nie pisz: Król żydowski, ale że On powiedział: Jestem Królem żydowskim. **E.** Odparł Piłat: **I.** Com napisał, napisałem.

E. Żołnierze zaś, gdy ukrzyżowali Jezusa, wzięli Jego szaty i podzielili na cztery części, dla każdego żołnierza jedna część; wzięli także tunikę. Tunika zaś nie była szyta, ale cała tkana od góry do dołu. Mówili więc między sobą: **T.** Nie rozdzierajmy jej, ale rzućmy o nią losy, do kogo ma należeć. **E.** Tak miały się wypełnić słowa Pisma: Podzielili między siebie szaty moje, a o moją suknię rzucili losy. To właśnie uczynili żołnierze.

Testament dany z krzyża

A obok krzyża Jezusowego stały: Matka Jego i siostra Matki Jego, Maria, żona Kleofasa, i Maria Magdalena. Kiedy więc Jezus ujrzał Matkę i stojącego obok Niej ucznia, którego miłował, rzekł do Matki: **+** Niewiasto, oto syn Twój. **E.** Następnie rzekł do ucznia: **+** Oto Matka twoja. **E.** I od tej godziny uczeń wziął Ją do siebie.

Śmierć Jezusa

Potem Jezus, świadom, że już wszystko się dokonało, aby się wypełniło Pismo, rzekł: **+** Pragnę. **E.** Stało tam naczynie pełne octu. Nałożono więc na hizop gąbkę nasączoną octem i do ust Mu podano. A gdy Jezus skosztował octu, rzekł: **+** Dokonało się! **E.** I skłoniwszy głowę, oddał ducha.

Wszyscy klękają i przez chwilę zachowują milczenie.

Przebicie serca

E. Ponieważ był to dzień Przygotowania, aby zatem ciała nie pozostawały na krzyżu w szabat – ów bowiem dzień szabatu był wielkim świętem – Żydzi prosili Piłata, żeby ukrzyżowanym połamano golenie i usunięto ich ciała. Przyszli więc żołnierze i połamali golenie tak pierwszemu, jak i drugiemu, którzy z Nim byli ukrzyżowani. Lecz gdy podeszli do Jezusa i zobaczyli, że już umarł, nie łamali Mu goleni, tylko jeden z żołnierzy włócznią przebił Mu bok, a natychmiast wypłynęła krew i woda. Zaświadczył to ten, który widział, a świadectwo jego jest prawdziwe. On wie, że mówi prawdę, abyście i wy wierzyli. Stało się to bowiem, aby się wypełniło Pismo: Kość jego nie będzie złamana. I znowu w innym miejscu mówi Pismo: Będą patrzeć na Tego, którego przebili.

Złożenie Jezusa do grobu

Potem Józef z Arymatei, który był uczniem Jezusa, lecz krył się z tym z obawy przed Żydami, poprosił Piłata, aby mógł zabrać ciało Jezusa. A Piłat zezwolił. Poszedł więc i zabrał Jego ciało. Przybył również i Nikodem, ten, który po raz pierwszy przyszedł do Jezusa nocą, i przyniósł około stu funtów mieszaniny mirry i aloesu. Zabrali więc ciało Jezusa i owinęli je w płótna razem z wonnościami, stosownie do żydowskiego sposobu grzebania. A w miejscu, gdzie Go ukrzyżowano, był ogród, w ogrodzie zaś nowy grób, w którym jeszcze nie złożono nikogo. Tam to więc, ze względu na żydowski dzień Przygotowania, złożono Jezusa, bo grób znajdował się w pobliżu.

E. Oto słowo Pańskie.

W. Chwała Tobie, Chryste.

Wszyscy siadają.

MEDYTACJA DO CZYTAŃ I TAJEMNICY DNIA

Wielkopiątkowe Misterium Chrystusa
Obecność w opuszczeniu

bp Zbigniew Kiernikowski

Na krzyżu, w momencie, który – po ludzku patrząc – jest najbardziej krytycznym (w konsekwencji jednak przełomowym i ostatecznie pozytywnym momentem w historii zbawienia), Jezus woła do Boga słowami Psalmu 22: *Boże mój, Boże mój, czemuś mnie opuścił?* Jest to moment najdalej idący w głąb rzeczywistości ludzkiej i – można powiedzieć – krańcowy wyraz wcielenia się Syna Bożego oraz Jego wejścia w historię ludzkości, która na skutek grzechu straciła poczucie i świadomość bliskości i obecności Boga.

Cały paradoks tkwi właśnie w tym, że nikt z ludzi – mimo że wszyscy znajdowali się w sytuacji odejścia od Boga – nie mógł do końca, z całym realizmem uznać i przyjąć w odniesieniu do siebie i wypowiedzieć tej prawdy: to mnie należy się opuszczenie, ponieważ zgrzeszyłem. Ktokolwiek zbliża się do tej prawdy, odkrywa w sobie stan pustki czy opuszczenia. Stąd też zawsze szuka i będzie szukał jakiegoś wypełnienia, jakiejś obecności, jakiegoś boga zastępczego, namiastki bałwochwalczej, która dawałaby mu jakieś pocieszenie i sens bycia w ramach tego stanu; która dawałyby mu poczucie bezpieczeństwa i akceptacji. Człowiek bowiem nie może zaakceptować trwania w opuszczeniu, ponieważ opuszczenie stawia pod znakiem zapytania samą jego egzystencję i jego relacje z innymi.

Syn Boży przez Wcielenie wszedł właśnie w tę paradoksalną ludzką rzeczywistość. Przyjął na siebie doświadczenie opuszczenia i niemocy. Przyjął na siebie i zaakceptował w sobie ten stan opuszczenia, i w tym doświadczeniu wołał do Boga; wołał jedynie do Boga, mimo poczucia opuszczenia przez Boga. Nie szukał żadnego innego rozwiązania, choć sugerowano Mu, by skorzystał ze swojej mocy. To była dodatkowa próba w Jego relacji do Boga. W opuszczeniu wołał do Boga i doświadczył, że Bóg, jako Ojciec, Go nie opuścił. Jezus przyjął i przeżył to opuszczenie dla nas, definiując niejako ten stan w naszym imieniu, abyśmy także my, którzy wskutek grzechu utraciliśmy poczucie bliskości Boga, mogli ten nasz brak jak najgłębiej i do końca uznać, zaakceptować i wyznać przed Bogiem. Naturalnie nie po to, aby w tym stanie pozostać, lecz aby – uznawszy jego słuszność – doświadczyć wyzwolenia dokonanego tylko i wyłącznie przez Boga. Dopiero takie doświadczenie wiąże nas darmowo i definitywnie, to jest bezwarunkowo, z Bogiem – jedynym źródłem życia, który nas nigdy nie opuścił.

Jezus przeżył to dla nas, abyśmy nie byli stale skazani na jakąś ucieczkę, na ukrywanie się przed Bogiem, przed drugim, przed sobą – dla pozornego ratowania siebie. On to wszystko przeżył,

aby już więcej nie dominowała nad nami logika determinująca nas do ciągłego szukania sposobu zejścia z krzyża, abyśmy otrzymali właściwe wyzwolenie od fałszywych koncepcji wypełnienia naszego życia i mogli odkrywać obecność Boga także w pozornej Jego nieobecności; byśmy mogli odkrywać Jego objawianie się nam w pozornym Jego milczeniu. Jest to trudne, ale ta prawda rzeczywiście wyzwala człowieka ze stanu grzechu.

Chwila medytacji w milczeniu.

Wszyscy powstają.

PROŚBY

P. Wspominając z wielką pobożnością śmierć naszego Pana, Jezusa Chrystusa, z której świat otrzymał życie, zanośmy pokorne błagania do Boga Ojca:

W. *Przez śmierć Twego Syna wysłuchaj nas, Panie.*

P. Obdarz jednością swój Kościół.

W. *Przez śmierć Twego Syna wysłuchaj nas, Panie.*

P. Otaczaj opieką naszego papieża Franciszka.

W. *Przez śmierć Twego Syna wysłuchaj nas, Panie.*

P. Mocą Ducha Świętego uświęcaj wszystkie stany i wiernych Twojego ludu.

W. *Przez śmierć Twego Syna wysłuchaj nas, Panie.*

P. Pomnażaj wiarę i rozumienie Twej prawdy u katechumenów.

W. *Przez śmierć Twego Syna wysłuchaj nas, Panie.*

P. Zjednocz rozproszonych chrześcijan.

W. *Przez śmierć Twego Syna wysłuchaj nas, Panie.*

P. Doprowadź Żydów do pełni odkupienia.

W. *Przez śmierć Twego Syna wysłuchaj nas, Panie.*

P. Oświeć blaskiem swej chwały tych, którzy nie wierzą w Chrystusa.

W. *Przez śmierć Twego Syna wysłuchaj nas, Panie.*

P Ukaż znaki swojej dobroci w stworzeniach tym, którzy Cię nie uznają.

W. *Przez śmierć Twego Syna wysłuchaj nas, Panie.*

P. Kieruj umysłami i sercami tych, którzy rządzą państwem. Udziel pociechy wszystkim strapionym.

W. *Przez śmierć Twego Syna wysłuchaj nas, Panie.*

P. Daj dobre zdrowie i siłę tym, którzy cierpią z powodu pandemii oraz nadzieję i mądrość wszystkim, którzy się nimi opiekują i walczą z chorobą.

W. *Przez śmierć Twego Syna wysłuchaj nas, Panie.*

P. Obdarz chwałą zmarłych.

W. *Przez śmierć Twego Syna wysłuchaj nas, Panie.*

ADORACJA KRZYŻA

Przewodniczący modlitwie podnosi krzyż i ukazuje go obecnym, mówiąc.

P. Oto drzewo Krzyża, na którym zawisło Zbawienie świata.

W. Pójdźmy z pokłonem.

Zebrani klękają na oba kolana. Przez chwilę, w ciszy, oddają cześć Krzyżowi, który unosi przewodniczący.

Następuje adoracja Krzyża. Kolejno każdy z domowników klęka przed nim, bierze w dłonie i oddaje mu cześć w krótkiej chwili cichej modlitwy. Po zakończonej indywidualnej adoracji Krzyż umieszcza się na centralnym miejscu (gdzie będzie stał przez całą Wielką Sobotę, aż do Wigilii Paschalnej) i klęcząc, śpiewa się suplikacje.

W. Święty Boże, Święty mocny, Święty a Nieśmiertelny,
zmiłuj się nad nami. 3x

Od powietrza, głodu, ognia i wojny
Wybaw nas, Panie! 3x

Od nagłej i niespodziewanej śmierci
Zachowaj nas, Panie! 3x

My grzeszni Ciebie Boga prosimy,
Wysłuchaj nas, Panie! 3x

Po skończonym śpiewie wszyscy powstają.

P. Odmówmy wspólnie modlitwę, której nauczył nas Jezus Chrystus.

W. Ojcze nasz.

P. Wzbudźmy w sobie teraz pragnienie duchowego przyjęcia łaski Komunii świętej. Prośmy Chrystusa Pana, aby przyszedł do naszych serc i abyśmy otrzymali dar zjednoczenia z Nim. Módlmy się o to słowami papieża Franciszka.

Można uklęknąć.

> Klękam u Twoich stóp, o mój Jezu, i ofiarowuję Tobie skruchę mego serca, które pogrąża się w nicości i Twojej świętej obecności. Uwielbiam Ciebie w Sakramencie Twej miłości, pragnę Cię przyjąć w ubogim mieszkaniu mego serca. W oczekiwaniu na szczęście Komunii sakramentalnej pragnę Cię przyjąć w Duchu. Przyjdź do mnie, o mój Jezu, abym przyszedł do Ciebie. Niech Twoja miłość rozpali całą moją istotę na życie i na śmierć. Wierzę w Ciebie, ufam Tobie, kocham Ciebie. Niech się tak stanie.

W. Amen.

Chwila modlitwy w milczeniu.

P. Na koniec zaśpiewajmy pieśń ku czci Chrystusa, który na Krzyżu oddał za nas swoje życie.

PIEŚŃ. *Krzyżu święty* lub *Ludu, mój ludu*, lub *Krzyżu Chrystusa*, lub *Wisi na Krzyżu*, lub *Odszedł Pasterz od nas*, lub *Jezu Chryste, Panie miły*, lub inna pieśń pasyjna.

Celebracji nie kończy się znakiem krzyża. Modlitwę można wydłużyć śpiewem pieśni pasyjnych, Gorzkich Żali, rozważaniem nabożeństwa Drogi Krzyżowej, Koronką do Miłosierdzia Bożego, lub odmówieniem bolesnej części Różańca. Stół, aż do rozpoczęcia Wigilii Paschalnej, pozostaje nienakryty obrusem i pusty, znajduje się na nim jedynie krzyż i księga Pisma Świętego.

PIEŚNI

Krzyżu święty nade wszystko,
Drzewo przenajszlachetniejsze!
W żadnym lesie takie nie jest,
Jedno na którym sam Bóg jest.
Słodkie drzewo, słodkie gwoździe,
Rozkoszny owoc nosiło.
Skłoń gałązki, drzewo święte,
Ulżyj członkom tak rozpiętym,
Odmień teraz ona srogość,
Którąś miało z przyrodzenia,
Spuść lekuchno i cichuchno
Ciało Króla niebieskiego.
Tyś samo było dostojne
Nosić światowe zbawienie,
Przez cię przewóz jest naprawion
Światu, który był zagubion,
Który święta Krew polała,
Co z Baranka wypływała.
W jasełkach leżąc gdy płakał,
Już tam był wszystko oglądał,
Iż tak haniebnie umrzeć miał,
Gdy wszystek świat odkupić chciał.
W on czas między zwierzętami,
A teraz między łotrami.
Niesłychana to jest dobroć
Za kogo na krzyżu umrzeć;
Któż to może dzisiaj zdziałać,
Za kogo swoją duszę dać?
Sam to Pan Jezus wykonał,
Bo nas wiernie umiłował.
Nędzne by to serce było,
Co by dziś nie zapłakało,
Widząc Stworzyciela swego
Na krzyżu zawieszonego,
Na słońcu upieczonego
Baranka wielkanocnego.
Maryja Matka patrzała
Na członki, co powijała,
Powijając całowała,
Z tego wielką radość miała.
Teraz je widzi sczerniałe,
Żyły, stawy w Nim porwane.

Ludu, mój ludu, cóżem ci uczynił?
W czymem zasmucił albo w czym zawinił?

Jam cię wyzwolił z mocy faraona,
A tyś przyrządził krzyż na me ramiona.
Ludu, mój ludu…
Jam cię wprowadził w kraj miodem płynący,
Tyś Mi zgotował śmierci znak hańbiący.
Ludu, mój ludu…
Jam ciebie szczepił, winnico wybrana,
A tyś Mnie octem poił, swego Pana.
Ludu, mój ludu…
Jam dla cię spuszczał na Egipt karanie.
A tyś Mnie wydał na ubiczowanie.
Ludu, mój ludu…
Jam faraona dał w odmęt bałwanów,
A tyś Mnie wydał książętom kapłanów.
Ludu, mój ludu…
Morzem otworzył, byś szedł suchą nogą,
A tyś Mi włócznią bok otworzył srogą.
Ludu, mój ludu…
Jam ci był wodzem w kolumnie obłoku,
Tyś Mnie wiódł słuchać Piłata wyroku.
Ludu, mój ludu…
Jam ciebie karmił manny rozkoszami,
Tyś Mi odpłacił policzkowaniami.
Ludu, mój ludu…
Jam ci ze skały dobył wodę zdrową,
A tyś Mnie poił goryczą żółciową.
Ludu, mój ludu…
Jam dał, że zbici Kanaan królowie,
A ty zaś trzciną biłeś Mnie po głowie.
Ludu, mój ludu…
Jam ci dał berło Judzie powierzone,
A tyś Mi wtłoczył cierniową koronę.
Ludu, mój ludu…
Jam cię wywyższył między narodami,
Tyś Mnie na krzyżu podwyższył z łotrami.

Krzyżu Chrystusa, bądźże pochwalony,
na wieczne czasy bądźże pozdrowiony!
Gdzie Bóg, Król świata całego
dokonał życia swojego.
Krzyżu Chrystusa, bądźże pochwalony,
na wieczne czasy bądźże pozdrowiony!
Ta sama Krew Cię skropiła,
która nas z grzechów obmyła.
Krzyżu Chrystusa, bądźże pochwalony,
na wieczne czasy bądźże pozdrowiony!
Z Ciebie moc płynie i męstwo,
w Tobie jest nasze zwycięstwo!

Wisi na krzyżu Pan Stwórca nieba,
Płakać za grzechy, człowiecze potrzeba;
Ach! ach! na krzyżu umiera,
Jezus oczy swe zawiera.
Najświętsze członki i wszystko ciało,
Okrutnie zbite, na krzyżu wisiało.
Ach! ach! dla ciebie człowiecze,
Z boku krew Jezusa ciecze.
Ostrą koroną skronie zranione,
Język zapiekły i usta spragnione.
Ach! ach! dla mojej swawoli,
Jezus umiera i boli.

Odszedł Pasterz od nas, zdroje wody żywej,
Zbawca, Źródło łaski, miłości prawdziwej.

Ref. Odszedł Pasterz nasz, co ukochał lud.
O Jezu dzięki Ci, za Twej męki trud.

Gdy na krzyżu konał, słońce się zaćmiło,
ziemia się zatrzęsła, wszystko się spełniło. *Ref*.
Ten, co pierwszych ludzi złowił w swoje sidła,
Sam już w więzach leży, opadły Mu skrzydła. *Ref*.
Oto Boski Zbawca zamki śmierci skruszył,
zburzył straszne odrzwia, duszom życie zwrócił. *Ref*.
Zmiażdżył władzę czarta mocą Bóstwa Swego,
i ujarzmił pychę wroga piekielnego. *Ref*.

Jezu Chryste, Panie miły
Baranku bardzo cierpliwy!
Wzniosłeś na krzyż ręce swoje,
Gładząc nieprawości moje.
Płacz Go, człowiecze mizerny,
Patrząc jak jest miłosierny;
Jezus na krzyżu umiera,
Słońce jasność swą zawiera.
Pan wyrzekł ostatnie słowa,
Zwisła Mu na piersi głowa;
Matka pod Nim frasobliwa,
Stoi z żalu ledwie żywa.
Zasłona się potargała,
Ziemia rwie się, ryczy skała;
Setnik woła: Syn to Boży!
Tłuszcza wierząc, w proch się korzy.
Na koniec Mu bok przebito,
Krew płynie z wodą obfito;
Żal nasz dziś wyznajem łzami:
Jezu, zmiłuj się nad nami!

ŚWIĘTE TRIDUUM PASCHALNE

WIGILIA PASCHALNA

CELEBRACJA SŁOWA BOŻEGO

Rodzina, odświętnie ubrana, spotyka się na liturgii w swoim domowym Kościele wokół stołu, przy którym gromadziła się na modlitwie w poprzednie dni. O godzinie, o której rozpoczyna się Liturgia Wigilii Paschalnej w miejscowej parafii – powinno być to po zapadnięciu nocy, aby ten centralny obchód zmartwychwstania Pańskiego mógł rzeczywiście odbyć się w Wielką Noc (Wigilia Paschalna jest liturgią Niedzieli Zmartwychwstania, a nie Wielkiej Soboty). Jak zawsze liturgii przewodniczy głowa rodziny, ewentualnie ktoś inny z dorosłych

Stół – tuż przed modlitwą – należy nakryć białym obrusem, dobrze będzie też udekorować go kwiatami. Na stole pozostaje krzyż, używany we wczorajszej liturgii, i księga Pisma Świętego, z której będzie odczytywane słowo Boże; w centrum ustawiamy świecę, która zostanie zapalona na początku celebracji (najlepiej żeby była to nowa świeca – jeszcze nieużywana). Dla wszystkich uczestników celebracji należy przygotować świece, które będą trzymali w rękach i zapalą od głównej świecy w wyznaczonym momencie celebracji (jeśli jest to możliwe, niech będzie to świeca chrzcielna poszczególnych osób). Jeśli mamy w domu wodę święconą, może być umieszczona w przyozdobionym naczyniu (miseczce) na stole. Jeśli nie mamy wody święconej, można, jako znaku, użyć zwykłej wody.

Wszyscy powstają.

Przewodniczący. W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.

Wszyscy. Amen.

P. W tę najświętszą noc, w którą nasz Pan Jezus Chrystus, przeszedł ze śmierci do życia, Kościół wzywa swoje dzieci rozproszone po całym świecie, aby zgromadziły się na czuwanie i modlitwę. Jeśli tak będziemy obchodzić pamiątkę Paschy Pana, słuchając słowa Bożego i sprawując święte obrzędy, możemy mieć nadzieję, że otrzymamy udział w zwycięstwie Chrystusa nad śmiercią i razem z Nim żyć będziemy w Bogu.

Myślami złączmy się z naszą wspólnotą parafialną, z księżmi z naszej parafii, z naszym biskupem, papieżem i całym Kościołem. Rozpocznijmy naszą domową liturgię wielkanocną od znaku przejścia z ciemności naszych grzechów i śmierci do światła łaski i życia w Chrystusie.

Chwila modlitwy w milczeniu.

Przewodniczący zapala główną świecę i mówi.

P. Niech światło Chrystusa chwalebnie zmartwychwstałego rozproszy ciemności naszych serc i umysłów.

Po zapaleniu świecy bierze ją w obie ręce, unosi w górę i mówi.

P. Światło Chrystusa.

W. Bogu niech będą dzięki.

Płonącą świecę – symbol obecności Chrystusa – stawia się pośrodku stołu. Wszyscy siadają i słuchają czytań biblijnych zaczerpniętych z Liturgii Wigilii Paschalnej. Po każdym czytaniu przewidziany jest psalm i modlitwa przewodniczącego. Księgi liturgiczne na tę noc proponują siedem czytań ze Starego Testamentu i dwa z Nowego. Nasz modlitewnik zawiera trzy starotestamentalne, pozostałe są w „Dodatku" na końcu opracowania (s. 41), dlatego liturgię słowa można – według uznania – przedłużyć o dodatkowe czytania wraz z psalmami i modlitwami. W „Dodatku" są też zamieszczone wprowadzenia do poszczególnych grup czytań – według uznania można je wykorzystać w trakcie liturgii słowa (s. 45).

Przed rozpoczęciem czytań przewodniczący zwraca się do obecnych słowami.

P. Po rozpoczęciu wigilii paschalnej w pokoju serca słuchajmy teraz słowa Bożego. Rozważajmy, jak to Bóg w minionych czasach wybawił swój lud i jak w końcu zesłał nam swojego Syna jako Odkupiciela. Chrystus przez swoją śmierć i zmartwychwstanie dał nam nowe życie. Módlmy się, aby Pan Bóg dał nam pełny udział w paschalnym dziele zbawienia.

PIERWSZE CZYTANIE Rdz 1, 1 – 2, 2

Czytanie z Księgi Rodzaju

Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię. Ziemia zaś była bezładem i pustkowiem: ciemność była nad powierzchnią bezmiaru wód, a Duch Boży unosił się nad wodami.

Wtedy Bóg rzekł: «Niechaj się stanie światłość!» I stała się światłość. Bóg, widząc, że światłość jest dobra, oddzielił ją od ciemności. I nazwał Bóg światłość dniem, a ciemność nazwał nocą.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień pierwszy.

A potem Bóg rzekł: «Niechaj powstanie sklepienie w środku wód i niechaj oddzieli ono jedne wody od drugich!» Uczyniwszy to sklepienie, Bóg oddzielił wody pod sklepieniem od wód ponad sklepieniem; a gdy tak się stało, Bóg nazwał to sklepienie niebem.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień drugi.

A potem Bóg rzekł: «Niechaj zbiorą się wody spod nieba w jedno miejsce i niech się ukaże powierzchnia sucha!» A gdy tak się stało, Bóg nazwał tę suchą powierzchnię ziemią, a zbiorowisko wód nazwał morzem. Bóg, widząc, że były dobre, rzekł: «Niechaj ziemia wyda rośliny zielone: trawy dające nasiona, drzewa owocowe rodzące na ziemi według swego gatunku owoce, w których są nasiona». I tak się stało. Ziemia wydała rośliny zielone: trawę dającą nasienie według swego gatunku i drzewa rodzące owoce, w których było nasienie według ich gatunków. A Bóg widział, że były dobre.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień trzeci.

A potem Bóg rzekł: «Niechaj powstaną ciała niebieskie, świecące na sklepieniu nieba, aby oddzielały dzień od nocy, aby wyznaczały pory roku, dni i lata; aby były ciałami jaśniejącymi na sklepieniu nieba i aby świeciły nad ziemią». I tak się stało. Bóg uczynił dwa duże ciała jaśniejące: większe, aby rządziło dniem, i mniejsze, aby rządziło nocą, oraz gwiazdy. I umieścił je Bóg na sklepieniu nieba, aby świeciły nad ziemią; aby rządziły dniem i nocą i oddzielały światłość od ciemności. A widział Bóg, że były dobre.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień czwarty.

Potem Bóg rzekł: «Niechaj się zaroją wody od istot żywych, a ptactwo niechaj lata nad ziemią, pod sklepieniem nieba!» Tak stworzył Bóg wielkie potwory morskie i wszelkiego rodzaju

pływające istoty żywe, którymi zaroiły się wody, oraz wszelkie ptactwo skrzydlate różnego rodzaju. Bóg, widząc, że były dobre, pobłogosławił je tymi słowami: «Bądźcie płodne i mnóżcie się, abyście zapełniały wody w morzach, a ptactwo niechaj się rozmnaża na ziemi».

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień piąty.

Potem Bóg rzekł: «Niechaj ziemia wyda istoty żywe różnego rodzaju: bydło, zwierzęta pełzające i dzikie zwierzęta według ich rodzajów!» I stało się tak: Bóg uczynił różne rodzaje dzikich zwierząt, bydła i wszelkich zwierząt pełzających po ziemi. I widział Bóg, że były dobre.

A wreszcie rzekł Bóg: «Uczyńmy człowieka na Nasz obraz, podobnego Nam. Niech panuje nad rybami morskimi, nad ptactwem podniebnym, nad bydłem, nad ziemią i nad wszystkimi zwierzętami pełzającymi po ziemi!» Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz, na obraz Boży go stworzył: stworzył mężczyznę i niewiastę.

Po czym Bóg im błogosławił, mówiąc do nich: «Bądźcie płodni i rozmnażajcie się, abyście zaludnili ziemię i uczynili ją sobie poddaną; abyście panowali nad ptactwem podniebnym, nad rybami morskimi i nad wszystkimi zwierzętami pełzającymi po ziemi». I rzekł Bóg: «Oto wam daję wszelką roślinę przynoszącą ziarno po całej ziemi i wszelkie drzewo, którego owoc ma w sobie nasienie: dla was będą one pokarmem. A dla wszelkiego zwierzęcia polnego i dla wszelkiego ptactwa podniebnego, i dla wszystkiego, co się porusza po ziemi i ma w sobie pierwiastek życia, będzie pokarmem wszelka trawa zielona». I tak się stało. A Bóg widział, że wszystko, co uczynił, było bardzo dobre.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień szósty.

W ten sposób zostały ukończone niebo i ziemia oraz wszystkie zastępy jej stworzeń. A gdy ukończył w dniu szóstym swe dzieło, nad którym pracował, odpoczął dnia siódmego po całym swym trudzie, jaki podjął.

Oto słowo Boże.

W. Bogu niech będą dzięki.

1 PSALM RESPONSORYJNY Ps 33 (32)

Refren: Pełna jest ziemia łaskawości Pana.

Słowo Pana jest prawe, *
a każde Jego dzieło godne zaufania.
On miłuje prawo i sprawiedliwość, *
ziemia jest pełna Jego łaski.

Refren.

Przez słowo Pana powstały niebiosa, *
wszystkie gwiazdy przez tchnienie ust Jego.
On morskie wody gromadzi jak w bukłaku, *
otchłanie oceanu w zbiornikach.

Refren.

Błogosławiony lud, którego Pan jest Bogiem, *
naród, który On wybrał na dziedzictwo dla siebie.
Pan spogląda z nieba, *
widzi wszystkich ludzi.

Refren.

Dusza nasza oczekuje Pana, *
On jest naszą pomocą i tarczą.
Panie, niech nas ogarnie Twoja łaska, *
według nadziei pokładanej w Tobie.

Refren.

P. Módlmy się.

Wszechmogący, wieczny Boże, Ty jesteś godny podziwu w swoich dziełach, spraw, niech wszyscy przez Ciebie odkupieni zrozumieją, że wspaniałe było dzieło stworzenia świata, a jeszcze wspanialsze jest dzieło zbawienia, które się dokonało przez wielkanocną ofiarę Chrystusa. Który żyje i króluje na wieki wieków.

W. Amen.

DRUGIE CZYTANIE Rdz 22, 1-18

Czytanie z Księgi Rodzaju

Bóg wystawił Abrahama na próbę i rzekł do niego: «Abrahamie!» A gdy on odpowiedział: «Oto jestem» – powiedział: «Weź twego syna jedynego, którego miłujesz, Izaaka, idź do kraju Moria i tam złóż go w ofierze na jednym z pagórków, jaki ci wskażę».

Nazajutrz rano Abraham osiodłał swego osła, zabrał z sobą dwóch swych ludzi i syna Izaaka, narąbał drzewa do spalenia ofiary i ruszył w drogę do miejscowości, o której mu Bóg powiedział. Na trzeci dzień Abraham, spojrzawszy, dostrzegł z daleka ową miejscowość. I wtedy rzekł do swych sług: «Zostańcie tu z osłem, ja zaś i chłopiec pójdziemy tam, aby oddać pokłon Bogu, a potem wrócimy do was».

Abraham, zabrawszy drwa do spalenia ofiary, włożył je na syna swego, Izaaka, wziął do ręki ogień i nóż, po czym obaj się oddalili. Izaak odezwał się do swego ojca Abrahama: «Ojcze mój!» A gdy ten rzekł: «Oto jestem, mój synu» – zapytał: «Oto ogień i drwa, a gdzież jest jagnię na całopalenie?» Abraham odpowiedział: «Bóg upatrzy sobie jagnię na całopalenie, synu mój». I szli obydwaj dalej.

A gdy przyszli na to miejsce, które Bóg wskazał, Abraham zbudował tam ołtarz, ułożył na nim drwa i związawszy syna swego, Izaaka, położył go na tych drwach na ołtarzu. Potem Abraham sięgnął ręką po nóż, aby zabić swego syna.

Ale wtedy Anioł Pański zawołał na niego z nieba i rzekł: «Abrahamie, Abrahamie!» A on rzekł: «Oto jestem». Anioł powiedział mu: «Nie podnoś ręki na chłopca i nie czyń mu nic złego! Teraz poznałem, że boisz się Boga, bo nie odmówiłeś Mi nawet twego jedynego syna». Abraham, obejrzawszy się poza siebie, spostrzegł barana uwikłanego rogami w zaroślach. Poszedł więc, wziął barana i złożył w ofierze całopalnej zamiast swego syna. I dał Abraham miejscu temu nazwę «Pan widzi». Stąd to mówi się dzisiaj: «Na wzgórzu Pan się ukazuje».

Po czym Anioł Pański przemówił głośno z nieba do Abrahama po raz drugi: «Przysięgam na siebie, mówi Pan, że ponieważ uczyniłeś to, a nie odmówiłeś Mi syna twego jedynego, będę ci błogosławił i dam ci potomstwo tak liczne jak gwiazdy na niebie i jak ziarnka piasku na wybrzeżu morza; potomkowie twoi zdobędą warownie swych nieprzyjaciół. Wszystkie ludy ziemi będą sobie życzyć szczęścia takiego, jakie jest udziałem twego potomstwa, dlatego że usłuchałeś mego rozkazu».

Oto słowo Boże.

W. Bogu niech będą dzięki.

2 PSALM RESPONSORYJNY Ps 16 (15)

Refren: Strzeż mnie, o Boże, Tobie zaufałem.

Pan moim dziedzictwem i przeznaczeniem, *
to On mój los zabezpiecza.
Zawsze stawiam sobie Pana przed oczy, *
On jest po mojej prawicy, nic mną nie zachwieje.

Refren.

Dlatego cieszy się moje serce i dusza raduje,*
a ciało moje będzie spoczywać bezpiecznie,
bo w kraju zmarłych duszy mej nie zostawisz *
i nie dopuścisz, bym pozostał w grobie.

Refren.

Ty ścieżkę życia mi ukażesz, *
pełnię radości przy Tobie
i wieczne szczęście *
po Twojej prawicy.

Refren.

P. Módlmy się.

Boże, Ojcze wszystkich wierzących, Ty przez swoją łaskę pomnażasz na całym świecie liczbę przybranych dzieci, Ty przez paschalny sakrament chrztu spełniasz obietnicę daną Twojemu słudze Abrahamowi i czynisz go ojcem wszystkich narodów, daj Twojemu ludowi godnie odpowiedzieć na łaskę powołania. Przez Chrystusa, Pana naszego.

W. Amen.

TRZECIE CZYTANIE Wj 14, 15 – 15, 1a

Czytanie z Księgi Wyjścia

Pan rzekł do Mojżesza: «Czemu głośno wołasz do Mnie? Powiedz Izraelitom, niech ruszają w drogę. Ty zaś podnieś swą laskę i wyciągnij rękę nad morze, i rozdziel je na dwoje, a wejdą Izraelici w środek morza na suchą ziemię. Ja natomiast uczynię upartymi serca Egipcjan tak, że pójdą za nimi. Wtedy okażę moją potęgę wobec faraona, całego wojska jego, rydwanów i wszystkich jego jeźdźców. A gdy okażę moją potęgę wobec faraona, jego rydwanów i jeźdźców, wtedy poznają Egipcjanie, że Ja jestem Pan».

Anioł Boży, który szedł na przedzie wojsk izraelskich, zmienił miejsce i szedł na ich tyłach. Słup obłoku również przeszedł z przodu i zajął ich tyły, stając między wojskiem egipskim a wojskiem izraelskim. I tam był obłok ciemnością, tu zaś oświecał noc. I nie zbliżyli się jedni do drugich przez całą noc.

Mojżesz wyciągnął rękę nad morze, a Pan cofnął wody gwałtownym wiatrem wschodnim, który wiał przez całą noc, i uczynił morze suchą ziemią. Wody się rozstąpiły, a Izraelici szli przez środek morza po suchej ziemi, mając mur z wód po prawej i po lewej stronie. Egipcjanie ścigali ich. Wszystkie konie faraona, jego rydwany i jeźdźcy weszli za nimi w środek morza.

O świcie spojrzał Pan ze słupa ognia i ze słupa obłoku na wojsko egipskie i zmusił je do ucieczki. I zatrzymał koła ich rydwanów, tak że z wielką trudnością mogli się naprzód posuwać. Egipcjanie krzyknęli: «Uciekajmy przed Izraelem, bo w jego obronie Pan walczy z Egipcjanami».

A Pan rzekł do Mojżesza: «Wyciągnij rękę nad morze, aby wody zalały Egipcjan, ich rydwany i jeźdźców». Wyciągnął Mojżesz rękę nad morze, które o brzasku dnia wróciło na swoje miejsce. Egipcjanie, uciekając, biegli naprzeciw falom, i pogrążył ich Pan w środku morza. Powracające fale zatopiły rydwany i jeźdźców całego wojska faraona, którzy weszli w morze, ścigając tamtych; nie ocalał z nich ani jeden. Izraelici zaś szli po suchym dnie morskim, mając mur wodny po prawej i po lewej stronie.

W tym to dniu wybawił Pan Izraela z rąk Egipcjan. I widzieli Izraelici martwych Egipcjan na brzegu morza. Gdy Izraelici zobaczyli wielkie dzieło, którego dokonał Pan wobec Egipcjan, ulękli się Pana i uwierzyli Jemu oraz Jego słudze Mojżeszowi. Wtedy Mojżesz i Izraelici razem z nim zaśpiewali taką oto pieśń ku czci Pana:

Nie mówi się: Oto słowo Boże.

3 PSALM RESPONSORYJNY Wj 15, 1b-2c. 3-4. 5-6. 17-18

Refren: Śpiewajmy Panu, który moc okazał.

Zaśpiewam na cześć Pana, który okrył się sławą, *
gdy konia i jeźdźca pogrążył w morskiej toni.
Pan jest moją mocą i źródłem męstwa, †
Jemu zawdzięczam moje ocalenie. *
On Bogiem moim, uwielbiać Go będę.

Refren.

Pan wojownik potężny, *
«Ten, który jest», brzmi Jego imię.
Rzucił w morze rydwany faraona i wojsko jego, *
wybrani wodzowie legli w Morzu Czerwonym.

Refren.

Przepaści ich ogarnęły, *
jak głaz runęli w głębinę.
Uwielbiona jest potęga prawicy Twej, Panie, *
prawica Twa, o Panie, starła nieprzyjaciół.

Refren.

Wprowadziłeś ich i osadziłeś *
na górze Twojego dziedzictwa.
W miejscu, które uczyniłeś swym mieszkaniem, †
w świątyni zbudowanej Twoimi rękami, *
Pan jest Królem na zawsze i na wieki.

Refren.

P. Módlmy się.

Boże, Ty w świetle Nowego Testamentu objawiłeś znaczenie cudownych wydarzeń dawnych czasów: Morze Czerwone jest znakiem zdroju chrztu świętego, a naród wyprowadzony z niewoli zapowiedzią tajemnicy ludu chrześcijańskiego; spraw, aby wszystkie ludy przez wiarę osiągnęły udział w godności narodu wybranego i odrodziły się w Duchu Świętym. Przez Chrystusa, Pana naszego.

W. Amen.

Według uznania liturgię słowa można wydłużyć o kolejne czytania ze Starego Testamentu wraz z psalmami i modlitwami. Zob. „Dodatek”, s. 41.

EPISTOŁA Rz 6, 3-11

Czytanie z Listu Świętego Pawła Apostoła do Rzymian

Bracia:
My wszyscy, którzy otrzymaliśmy chrzest zanurzający w Chrystusa Jezusa, zostaliśmy zanurzeni w Jego śmierć. Zatem przez chrzest zanurzający nas w śmierć zostaliśmy razem z Nim pogrzebani po to, abyśmy i my postępowali w nowym życiu – jak Chrystus powstał z martwych dzięki chwale Ojca.

Jeżeli bowiem przez śmierć, podobną do Jego śmierci, zostaliśmy z Nim złączeni w jedno, to tak samo będziemy z Nim złączeni w jedno przez podobne zmartwychwstanie.

To wiedzcie, że dla zniszczenia ciała grzesznego dawny nasz człowiek został z Nim współukrzyżowany po to, byśmy już dłużej nie byli w niewoli grzechu. Kto bowiem umarł, został wyzwolony z grzechu.

Otóż, jeżeli umarliśmy razem z Chrystusem, wierzymy, że z Nim również żyć będziemy, wiedząc, że Chrystus, powstawszy z martwych, już więcej nie umiera, śmierć nad Nim nie ma już władzy. Bo to, że umarł, umarł dla grzechu tylko raz, a że żyje, żyje dla Boga. Tak i wy rozumiejcie, że umarliście dla grzechu, żyjecie zaś dla Boga w Chrystusie Jezusie.

Oto słowo Boże.

W. Bogu niech będą dzięki.

Wszyscy powstają.

PSALM RESPONSORYJNY Ps 118 (117)

Refren: Alleluja, alleluja, alleluja.

Dziękujcie Panu, bo jest dobry, *
bo Jego łaska trwa na wieki.
Niech dom Izraela głosi: *
«Jego łaska na wieki».

Refren.

Prawica Pana wzniesiona wysoko, *
prawica Pańska moc okazała.
Nie umrę, ale żyć będę *
i głosić dzieła Pana.

Refren.

Kamień odrzucony przez budujących *
stał się kamieniem węgielnym.
Stało się to przez Pana *
i cudem jest w naszych oczach.

Refren.

EWANGELIA Mt 28, 1-10

P. Słowa Ewangelii według Świętego Mateusza.

W. Chwała Tobie, Panie.

Po upływie szabatu, o świcie pierwszego dnia tygodnia przyszła Maria Magdalena i druga Maria obejrzeć grób. A oto nastąpiło wielkie trzęsienie ziemi. Albowiem anioł Pański zstąpił z nieba, podszedł, odsunął kamień i usiadł na nim. Postać jego jaśniała jak błyskawica, a szaty jego były białe jak śnieg. Ze strachu przed nim zadrżeli strażnicy i stali się jakby martwi.

Anioł zaś przemówił do niewiast: «Wy się nie bójcie! Gdyż wiem, że szukacie Jezusa Ukrzyżowanego. Nie ma Go tu, bo zmartwychwstał, jak zapowiedział. Przyjdźcie, zobaczcie miejsce, gdzie leżał. A idźcie szybko i powiedzcie Jego uczniom: „Powstał z martwych i oto udaje się przed wami do Galilei. Tam Go ujrzycie". Oto, co wam powiedziałem».

Pośpiesznie więc oddaliły się od grobu, z bojaźnią i wielką radością, i pobiegły oznajmić to Jego uczniom.

A oto Jezus stanął przed nimi, mówiąc: «Witajcie!» One podeszły do Niego, objęły Go za nogi i oddały Mu pokłon. A Jezus rzekł do nich: «Nie bójcie się! Idźcie i oznajmijcie moim braciom: niech udadzą się do Galilei, tam Mnie zobaczą». Oto słowo Pańskie.

Oto słowo Pańskie.

W. Chwała Tobie, Chryste.

Wszyscy siadają.

MEDYTACJA DO CZYTAŃ I TAJEMNICY DNIA

Zmartwychwstał dla nas

bp Zbigniew Kiernikowski

Paschalna radość wynika z pustego grobu i z krzyża, który już nie zabija. Paschalna radość to trzymanie się Chrystusa – Zwycięzcy śmierci. Paschalna radość to stała konfrontacja z mocami tego świata i ze śmiercią w pewności dokonanego już zwycięstwa, które jest nam, ochrzczonym i wierzącym, dane jako stała nadzieja dokonująca zwycięstwa w nas. To celebrujemy w liturgii paschalnej i to jest cechą charakterystyczną naszego życia. To odróżnia nas od ludzi myślących tylko w kategoriach tego świata. To jest powodem naszej pokornej chluby.

W czasie Wigilii Paschalnej słyszymy słowa św. Pawła z Listu do Rzymian: *Jeżeli bowiem przez śmierć, podobną do Jego śmierci, zostaliśmy złączeni w jedno, to tak samo będziemy z Nim złączeni w jedno przez podobne zmartwychwstanie* (Rz 6,5).

W sakramencie Chrztu chrześcijanin otrzymał ukierunkowanie, które jest związane z umieraniem. Sam jednak nie mógł tego uczynić, dlatego jest z Kimś, jak gdyby w jakiejś symbiozie – przylgnął do Kogoś, kto ma moc umierania. Żyje tak, jak bluszcz rosnący na drzewie, który rośnie w tym kierunku i tak wysoko, jak rośnie drzewo. Sami, bez Chrystusa, bez tego zjednoczenia z Nim, nie będziemy rosnąć świadomie i z wyboru w kierunku śmierci. Jest to jednak kierunek

konieczny, chociaż przed nim wszyscy normalnie bronią się, jak mogą. Jako normalni ludzie tak myślimy i tak czynimy – mamy bowiem całkowicie inne zainteresowania niż konfrontacja ze śmiercią. Natomiast jako chrześcijanie, nie jesteśmy w naszym życiu już tylko normalnymi ludźmi, gdyż nastąpiło w nas zjednoczenie z Chrystusem, to egzystencjalne związanie się z Nim i uzależnienie od Niego. Chęć odwołania tego zjednoczenia byłaby negowaniem własnej, nowej egzystencji. To nie wyklucza jednak konkretnych poszczególnych upadków, które – gdy są uznane – mogą służyć większemu i bardziej intensywnemu przylgnięciu do Jezusa. Można powiedzieć: bardziej świadomemu, gdyż wynikającemu z doświadczenia potrzeby ratunku, zbawienia. Można powiedzieć, że chrześcijanin w chrzcie otrzymał moc innego wzrostu niż wzrost naturalny. Otrzymał moc wzrostu w innym kierunku niż kierunek wzrostu świata. Chrześcijanin ma moc wzrostu w takim kierunku, gdzie normalnie nikt się nie pcha; w tym kierunku nie ma kolejki. Właśnie to ukierunkowanie, ta relacja do umierania, do krzyża kwalifikuje i wyróżnia chrześcijanina.

Kto ma ten kierunek, nie podlega już żadnej władzy poza odniesieniem do Boga. Nie zna i nie uznaje żadnego innego boga poza Ojcem, który daje Synowi moc przyjęcia krzyża, i który na krzyżu daje Mu życie i moc wydawania Ducha na przebaczenie grzechów. To jest coś, co przemienia egzystencję człowieka.

Chrześcijanin, jako człowiek tak przemieniony i tak całym życiem związany z Chrystusem – w praktycznych swych krokach zgodnych ze swoją nową naturą – potwierdza to, co przyjął w Chrzcie. Jest to realizacja życia w nowości, w pełnej wolności (nie z racji prawa, legalizmu, lecz z powodu wewnętrznego impulsu, będącego skutkiem zjednoczenia z Chrystusem).

Zmartwychwstanie to nie powrót do starego życia. Zmartwychwstały Chrystus spotyka swoich uczniów już w inny sposób. Są momenty, w których nie rozpoznają Go od razu, gdyż patrzą jeszcze oczyma świata, swoimi ludzkimi oczekiwaniami. On zaś przez swoją obecność – przez słowo i znaki otwiera im oczy. Będą w stanie powracać, skąd chcieli się oddalić, jak uczniowie z Emaus, będą doświadczać nowości powołania tam, gdzie zrezygnowani chcieli powrócić do poprzednich zajęć. Zmartwychwstały jest! Jest ze swoją mocą. Jest jako ten, który oddziałuje na nich i ich przemienia. Doświadczenie ze Zmartwychwstałym to nie tylko popatrzenie na Niego, jako tego, który wyszedł z grobu, ale pozwolenia na to, by dzięki spotkaniu z Nim mieć nową, zupełnie inną perspektywę życia. On zmartwychwstał dla nas i jest z nami jako Zwycięzca, byśmy nie byli sami ze sobą, przygnieceni sobą i naszymi sprawami. Prawdziwie zmartwychwstał!

Chwila medytacji w milczeniu.

ODNOWIENIE PRZYRZECZEŃ CHRZTU

P. Każdego roku, w Wielką Noc, my chrześcijanie, odnawiamy postanowienie trwania w przymierzu, które Bóg zawarł z nami przez sakrament chrztu świętego. Tamtego dnia (można wymienić daty chrztu zgromadzonych osób) zapłonęło dla nas światło wiary w Jezusa Chrystusa, który wybawił nas z niewoli grzechu i śmierci. Znakiem tego światła wiary jest płomień świec, które teraz zapalamy od świecy, będącej znakiem Zmartwychwstałego Pana, obecnego pośród nas.

Wszyscy powstają i zapalają swoje świece od głównej świecy, trzymają je aż do końca obrzędu odnowienia przyrzeczeń chrztu.

Przewodniczący ukazuje znaczenie wody w całej historii zbawienia, która ostatecznie prowadziła do naszego chrztu świętego.

P. Drugim znakiem przymierza chrzcielnego jest woda Czuwając w tę świętą noc, wspominamy wspaniałe dzieło stworzenia i jeszcze wspanialsze dzieło naszego odkupienia. Pan Bóg stworzył wodę, aby przez nią użyźniać ziemię oraz umacniać i oczyszczać nasze ciała. Woda była również

narzędziem Bożego miłosierdzia; przez nią wyprowadził On swój lud z niewoli i ugasił jego pragnienie na pustyni. Prorocy zapowiedzieli wodę jako znak nowego Przymierza, które Bóg miał zawrzeć z ludźmi. Wreszcie przez wodę, którą Chrystus uświęcił w Jordanie, Bóg Ojciec odnowił w odradzającej kąpieli naszą upadłą naturę. Niech ta woda przypomina nam przyjęty przez nas chrzest.
Mając przed oczami znaki przymierza chrzcielnego, przyzywajmy wstawiennictwa wszystkich świętych, abyśmy mogli odnowić nasze wyznanie wiary i wyrzec się wszystkiego, co nas oddala od przymierza z Bogiem.

Następuje śpiew (recytacja) litanii do Wszystkich Świętych; można dodać wezwania świętych Patronów – zwłaszcza z chrztu, kościoła parafialnego albo szczególnie czczonych w rodzinie.

Kyrie eleison.	Kyrie eleison.
Christe eleison.	Christe eleison.
Kyrie eleison.	Kyrie eleison.
Święta Maryjo, Matko Boża,	**módl się za nami.**
Święty Michale,	módl się za nami.
Święci Aniołowie Boży,	módlcie się za nami.
Święty Janie Chrzcicielu,	módl się za nami.
Święty Józefie,	módl się za nami.
Święci Piotrze i Pawle,	módlcie się za nami.
Święty Andrzeju,	módl się za nami.
Święty Janie,	módl się za nami.
Święta Mario Magdaleno,	módl się za nami.
Święty Szczepanie,	módl się za nami.
Święty Ignacy Antiocheński,	módl się za nami.
Święty Wawrzyńcze,	módl się za nami.
Święci Wojciechu i Stanisławie,	módlcie się za nami.
Święte Perpetuo i Felicyto,	módlcie się za nami.
Święta Agnieszko,	módl się za nami.
Święty Grzegorzu,	módl się za nami.
Święty Augustynie,	módl się za nami.
Święty Atanazy,	módl się za nami.
Święty Bazyli,	módl się za nami.
Święty Marcinie,	módl się za nami.
Święty Janie Pawle drugi,	módl się za nami.
Święty Benedykcie,	módl się za nami.
Święci Franciszku i Dominiku,	módlcie się za nami.
Święty Franciszku Ksawery,	módl się za nami.
Święty Janie Mario Vianneyu,	módl się za nami.
Święta Katarzyno Sieneńska,	módl się za nami.
Święta Tereso od Jezusa,	módl się za nami.
Święta Faustyno,	módl się za nami.
Wszyscy Święci i Święte Boże,	módlcie się za nami.
Bądź nam miłościw,	**wybaw nas, Panie.**
Od zła wszelkiego,	wybaw nas, Panie.
Od każdego grzechu,	wybaw nas, Panie.
Od śmierci wiecznej,	wybaw nas, Panie.
Przez Twoje Wcielenie,	wybaw nas, Panie.

Przez Twoją śmierć i Zmartwychwstanie,	wybaw nas, Panie.
Przez Zesłanie Ducha Świętego,	wybaw nas, Panie.
Prosimy Cię, my, grzesznicy,	**wysłuchaj nas, Panie.**
Prosimy Cię, Jezu, Synu Boga żywego,	wysłuchaj nas. Panie.
Chryste, usłysz nas.	**Chryste, usłysz nas.**
Chryste, wysłuchaj nas.	Chryste, wysłuchaj nas.

P. Przez misterium paschalne zostaliśmy w sakramencie chrztu pogrzebani wespół z Chrystusem w Jego śmierci, aby razem z Nim wkroczyć w nowe życie. Po ukończeniu czterdziestodniowego postu, odnówmy przyrzeczenia chrztu świętego, w których niegdyś wyrzekliśmy się złego ducha i jego spraw, a przyrzekliśmy służyć Bogu w świętym Kościele katolickim. A zatem pytam samego siebie i każdego z was:

P. Czy wyrzekasz się grzechu, aby żyć w wolności dzieci Bożych?

W. Wyrzekam się.

P. Czy wyrzekasz się wszystkiego, co prowadzi do zła, aby ciebie grzech nie opanował?

W. Wyrzekam się.

P. Czy wyrzekasz się szatana, który jest głównym sprawcą grzechu?

W. Wyrzekam się.

P. Czy wierzysz w Boga, Ojca wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi?

W. Wierzę.

P. Czy wierzysz w Jezusa Chrystusa, Syna Jego Jedynego, a naszego Pana, narodzonego z Maryi Dziewicy, umęczonego i pogrzebanego, który powstał z martwych i zasiada po prawicy Ojca?

W. Wierzę.

P. Czy wierzysz w Ducha Świętego, święty Kościół powszechny, obcowanie świętych, odpuszczenie grzechów, zmartwychwstanie ciała i życie wieczne?

W. Wierzę.

P. Bóg wszechmogący, Ojciec naszego Pana Jezusa Chrystusa, który nas odrodził z wody i Ducha Świętego, i który udzielił nam odpuszczenia grzechów, niech nas strzeże swoją łaską w naszym Panu Jezusie Chrystusie, na życie wieczne.

W. Amen.

Jeśli mamy do dyspozycji wodę święconą, wszyscy, po kolei, zanurzają swoją prawą dłoń w wodzie i w ciszy kreślą nią znak krzyża na swoim ciele.

Gasi się świece, za wyjątkiem świecy głównej.

PROŚBY

P. Z ufnością błagajmy Chrystusa Pana, który umarł, zmartwychwstał i zawsze wstawia się za nami:

W. *Zwycięski Królu, wysłuchaj nas.*

P. Chryste, Ty jesteś światłością i zbawieniem wszystkich narodów, rozpal ogień Ducha Świętego w nas, którzy głosimy Twoje zmartwychwstanie.

W. *Zwycięski Królu, wysłuchaj nas.*

P. Niech Izrael uzna w Tobie oczekiwanego Mesjasza, a cała ziemia napełni się poznaniem Twojej chwały.

W. *Zwycięski Królu, wysłuchaj nas.*

P. Zachowaj nas we wspólnocie Twoich Świętych, spraw, abyśmy razem z nimi odpoczęli od doczesnych trudów.

W. *Zwycięski Królu, wysłuchaj nas.*

P. Ty zwyciężyłeś śmierć jako nieprzyjaciela, pokonaj w nas jej wrogie panowanie, abyśmy żyli dla Ciebie, nieśmiertelnego Zwycięzcy.

W. *Zwycięski Królu, wysłuchaj nas.*

P. Chryste Zbawicielu, Ty stawszy się posłusznym aż do śmierci zostałeś wywyższony po prawicy Ojca, dopuść naszych zmarłych do królestwa chwały.

W. *Zwycięski Królu, wysłuchaj nas.*

P. Zjednoczeni w miłości skierujmy do Boga Ojca modlitwę, której nas nauczył Jego Syn.

W. **Ojcze nasz.**

P. Wzbudźmy w sobie teraz pragnienie duchowego przyjęcia łaski Komunii świętej. Prośmy Chrystusa Pana, aby przyszedł do naszych serc i abyśmy otrzymali dar zjednoczenia z Nim. Módlmy się o to słowami papieża Franciszka.

Można uklęknąć.

> Klękam u Twoich stóp, o mój Jezu, i ofiarowuję Tobie skruchę mego serca, które pogrąża się w nicości i Twojej świętej obecności. Uwielbiam Ciebie w Sakramencie Twej miłości, pragnę Cię przyjąć w ubogim mieszkaniu mego serca. W oczekiwaniu na szczęście Komunii sakramentalnej pragnę Cię przyjąć w Duchu. Przyjdź do mnie, o mój Jezu, abym przyszedł do Ciebie. Niech Twoja miłość rozpali całą moją istotę na życie i na śmierć. Wierzę w Ciebie, ufam Tobie, kocham Ciebie. Niech się tak stanie.

W. Amen.

Chwila modlitwy w milczeniu.

P. Niech nas Bóg błogosławi, strzeże od zła wszelkiego i doprowadzi do życia wiecznego**.**

Wszyscy czynią znak krzyża i odpowiadają.

W. Amen.

PIEŚŃ. *Zwycięzca śmierci* lub *Otrzyjcie już łzy płaczący*, lub *Wesel się Królowo miła*, lub inna pieśń wielkanocna albo *Ciebie, Boga, wysławiamy* lub *Ciebie, Boże, chwalimy*.

PIEŚNI

Zwycięzca śmierci piekła i szatana
Wychodzi z grobu dnia trzeciego z rana
Naród niewierny trwoży się przestrasza
Na cud Jonasza. Alleluja!

Ziemia się trzęsie, straż się grobu miesza,
Anioł zstępuje, niewiasty pociesza;
Patrzcie, tak mówi, grób ten próżny został,
Pan z martwych powstał. Alleluja!

Ustąpcie od nas, smutki i trosk fale,
Gdy Pan Zbawiciel triumfuje w chwale.
Ojcu swojemu już uczynił zadość,
Nam niesie radość. Alleluja!

Cieszy swych uczniów, którzy wierni byli,
Utwierdza w wierze, aby nie wątpili.
Obcuje z nami, daje nauk wiele
O swym Kościele. Alleluja!

Otrzyjcie już łzy płaczący, żale z serca wyzujcie.
Wszyscy w Chrystusa wierzący, weselcie się, radujcie.
Bo zmartwychwstał samowładnie, jak przepowiedział dokładnie.
Alleluja, alleluja, niechaj zabrzmi: alleluja!

Darmo kamień wagi wielkiej Żydzi na grób wtoczyli,
Darmo dla pewności wszelkiej zbrojnej straży użyli.
Na nic straż, pieczęć i skała nad grobem Pana się zdała.
Alleluja, alleluja, niechaj zabrzmi: alleluja!

Bóg wszechmocny, Bóg natury, wyższy nad wszystkie twory,
Wstaje z grobu, kruszy mury, nie zna żadnej zapory.
Zdjęta trwogą, straż upada i prawie sobą nie włada,
Alleluja, alleluja, niechaj zabrzmi: alleluja!

Wesel się Królowo miła,
bo Ten, któregoś zrodziła,
zmartwychwstał Pan nad panami.
Módl się do Niego za nami.
Alleluja, alleluja!

Ciesz się i wesel się w niebie,
proś Go za nami w potrzebie,
byśmy się też tam dostali
i na wiek wieków śpiewali
Alleluja, alleluja!

BŁOGOSŁAWIEŃSTWO STOŁU
PRZED UROCZYSTYM POSIŁKIEM
W NIEDZIELĘ ZMARTWYCHWSTANIA PAŃSKIEGO

Rodzina spotyka się na uroczystym wielkanocnym śniadaniu wokół stołu, przy którym trwała na modlitwie od początku Triduum Paschalnego. Na środku umieszcza się świecę, która była używana podczas Wigilii Paschalnej.

Głowa rodziny lub przewodniczący zapala świecę i mówi.

Przewodniczący. Chrystus zmartwychwstał. Alleluja.

Wszyscy. Prawdziwie zmartwychwstał. Alleluja.

P. W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.

W. Amen.

Następnie ktoś z uczestników odczytuje fragment Pisma Świętego: 1 Tes 5, 16-18.

Bracia i siostry, posłuchajcie słów świętego Pawła Apostoła do Tesaloniczan.

Zawsze się radujcie, nieustannie się módlcie. W Każdym położeniu dziękujcie, taka jest bowiem wola Boża w Jezusie Chrystusie względem was.

Albo: Mt 6, 31 ab.32b-33.

Bracia i siostry, posłuchajmy słów Ewangelii według świętego Mateusza.

Jezus powiedział do swoich uczniów: „Nie troszczcie się zbytnio i nie mówcie: co będziemy jeść? co będziemy pić? Przecież Ojciec wasz niebieski wie, że tego wszystkiego potrzebujecie. Starajcie się naprzód o królestwo Boga i o Jego sprawiedliwość, a to wszystko będzie wam dodane”.

Po odczytaniu tekstu przewodniczący mówi:

P. Jezus Chrystus dał nam moc, abyśmy się stali dziećmi Bożymi, dlatego ośmielamy się mówić

W. Ojcze nasz.

P. W modlitwie zwróćmy się do Maryi, Matki nadziei.

W. Zdrowaś Maryjo.

P. Wspomnijmy naszych bliskich zmarłych i prośmy o radość nieba dla nich.

W. Wieczny odpoczynek.

P. Odmówmy jeszcze modlitwę za wszystkich, którzy cierpią z powodu pandemii.

Boże Ojcze, Stwórco świata, wszechmogący i miłosierny, który z miłości do nas posłałeś na świat swojego Syna jako lekarza dusz i ciał, spójrz na swoje dzieci, które w tym trudnym momencie niepewności i lęku w wielu regionach Europy i świata zwracają się do Ciebie, szukając siły, zbawienia i pocieszenia. Uwolnij nas od chorób i strachu, ulecz naszych chorych, pociesz ich rodziny, daj mądrość rządzącym, energię i siłę lekarzom, pielęgniarkom i wolontariuszom, życie wieczne zmarłym. Nie opuszczaj nas w chwili próby, ale uwolnij nas od wszelkiego zła. O to Cię prosimy, który z Synem i Duchem Świętym żyjesz i królujesz na wieki.

W. Amen.

P. Maryjo, Uzdrowicielko chorych i Matko nadziei.

W. Módl się za nami!

MODLITWA BŁOGOSŁAWIEŃSTWA

P. Módlmy się.

Z radością wysławiamy Ciebie, Panie Jezu Chryste, który po swoim zmartwychwstaniu ukazałeś się uczniom przy łamaniu chleba. Bądź z nami, kiedy z wdzięcznością spożywać będziemy te dary, i jak dzisiaj w braciach przyjmujemy Ciebie w gościnę, przyjmij nas jako biesiadników w Twoim królestwie. Który żyjesz i królujesz na wieki wieków.

W. Amen.

PO POSIŁKU

Głowa rodziny lub przewodniczący mówi.

P. Uczniowie poznali Pana. Alleluja

W. Przy łamaniu chleba. Alleluja.

P. Módlmy się.

Boże, źródło życia, napełnij nasze serca paschalną radością i podobnie jak dałeś nam pokarm pochodzący z ziemi, spraw, aby zawsze trwało w nas nowe życie, które wysłużył nam Chrystus przez swoją śmierć i zmartwychwstanie i w swoim miłosierdziu nam go udzielił. Który żyje i króluje na wieki wieków.

W. Amen.

DODATEK

POZOSTAŁE CZYTANIA WIGILII PASCHALNEJ

CZWARTE CZYTANIE Iz 54, 4a. 5-14

Czytanie z Księgi proroka Izajasza

Nie lękaj się, Jerozolimo, bo małżonkiem twoim jest twój Stworzyciel, któremu na imię – Pan Zastępów; Odkupicielem twoim – Święty Izraela, nazywają Go Bogiem całej ziemi.

Zaiste, jak niewiastę porzuconą i zgnębioną na duchu, wezwał cię Pan. I jakby do porzuconej żony młodości mówi twój Bóg: Na krótką chwilę porzuciłem ciebie, ale z ogromną miłością cię przygarnę. W przystępie gniewu ukryłem przed tobą na krótko swe oblicze, ale w miłości wieczystej nad tobą się ulitowałem, mówi Pan, twój Odkupiciel.

Dzieje się ze Mną tak, jak za dni Noego, kiedy przysiągłem, że wody Noego nie spadną już nigdy na ziemię; tak teraz przysięgam, że się nie rozjątrzę na ciebie ani cię gromić nie będę. Bo góry mogą się poruszyć i pagórki się zachwiać, ale miłość moja nie odstąpi ciebie i nie zachwieje się moje przymierze pokoju, mówi Pan, który ma litość nad tobą.

O nieszczęśliwa, wichrami smagana, niepocieszona! Oto ja osadzę twoje kamienie na malachicie i fundamenty twoje na szafirach. Uczynię blanki twych murów z rubinów, bramy twoje z górskiego kryształu, a z drogich kamieni – całe obramowanie twych murów. Wszyscy twoi synowie będą uczniami Pana, wielka będzie szczęśliwość twych dzieci. Będziesz mocno osadzona na sprawiedliwości. Daleka bądź od trwogi, bo nie masz się czego obawiać, i od przestrachu, bo nie ma on przystępu do ciebie.

Oto słowo Boże.

W. Bogu niech będą dzięki.

4 PSALM RESPONSORYJNY Ps 30 (29)

Refren: Sławię Cię, Panie, bo mnie wybawiłeś.

Sławię Cię, Panie, bo mnie wybawiłeś *
i nie pozwoliłeś mym wrogom naśmiewać się ze mnie.
Panie mój, Boże, †
z krainy umarłych wywołałeś moją duszę *
i ocaliłeś mi życie spośród schodzących do grobu.

Refren.

Śpiewajcie psalm, wszyscy miłujący Pana, *
i pamiętajcie o Jego świętości.
Gniew Jego bowiem trwa tylko przez chwilę, †
a Jego łaska przez całe życie. *
Płacz nadchodzi z wieczora, a rankiem wesele.

Refren.

Wysłuchaj mnie, Panie, zmiłuj się nade mną, *
Panie, bądź moją pomocą.

Zamieniłeś w taniec mój żałobny lament, *
Boże mój i Panie, będę Cię sławił na wieki.

Refren.

P. Módlmy się.

Wszechmogący, wieczny Boże, dla chwały Twojego imienia pomnażaj potomstwo obiecane praojcom ze względu na ich wiarę, niech przez łaskę chrztu świętego wzrasta liczba Twoich przybranych dzieci, aby Kościół widział, że to, czego oczekiwali święci Starego Przymierza, spełnia się w naszych czasach. Przez Chrystusa, Pana naszego.

W. Amen.

PIĄTE CZYTANIE Iz 55, 1-11

Czytanie z Księgi proroka Izajasza

Tak mówi Pan:
«Wszyscy spragnieni, przyjdźcie do wody, przyjdźcie, choć nie macie pieniędzy! Kupujcie i spożywajcie, dalejże, kupujcie bez pieniędzy i bez płacenia za wino i mleko! Czemu wydajecie pieniądze na to, co nie jest chlebem? I waszą pracę – na to, co nie nasyci? Słuchajcie Mnie, a jeść będziecie przysmaki i dusza wasza zakosztuje tłustych potraw.

Nakłońcie uszu i przyjdźcie do Mnie, posłuchajcie mnie, a dusza wasza żyć będzie. Zawrę z wami wieczyste przymierze; niezawodne są łaski dla Dawida. Oto ustanowiłem go świadkiem dla ludów, dla ludów wodzem i rozkazodawcą. Oto zawezwiesz naród, którego nie znasz, i ci, którzy cię nie znają, przybiegną do ciebie ze względu na Pana, twojego Boga, przez wzgląd na Świętego Izraela, bo on ci dodał chwały.

Szukajcie Pana, gdy się pozwala znaleźć, wzywajcie Go, dopóki jest blisko! Niechaj bezbożny porzuci swą drogę i człowiek nieprawy swoje knowania. Niech się nawróci do Pana, a Ten się nad nim zmiłuje, do Boga naszego, gdyż hojny jest w przebaczaniu. Bo myśli moje nie są myślami waszymi ani wasze drogi moimi drogami – mówi Pan. Bo jak niebiosa górują nad ziemią, tak drogi moje – nad waszymi drogami i myśli moje – nad myślami waszymi.

Zaiste, podobnie jak ulewa i śnieg spadają z nieba i tam nie powracają, dopóki nie nawodnią ziemi, nie użyźnią jej i nie zapewnią urodzaju, tak iż wydaje nasienie dla siewcy i chleb dla jedzącego, tak słowo, które wychodzi z ust moich, nie wraca do Mnie bezowocne, zanim wpierw nie dokona tego, co chciałem, i nie spełni pomyślnie swego posłannictwa».

Oto słowo Boże.

W. Bogu niech będą dzięki.

5 PSALM RESPONSORYJNY Iz 12, 2. 3 i 4bcd. 5-6

Refren: Będziecie czerpać ze zdrojów zbawienia.

Oto Bóg jest moim zbawieniem! *
Jemu zaufam i bać się nie będę.
Pan jest moją pieśnią i mocą, *
i On stał się moim zbawieniem.

Refren.

Wy zaś z weselem czerpać będziecie wodę *
ze zdrojów zbawienia.
Chwalcie Pana, wzywajcie Jego imienia! †
Ukażcie narodom Jego dzieła, *
przypominajcie, że Jego imię jest chwalebne.

Refren.

Śpiewajcie Panu, bo czynów wspaniałych dokonał! *
I cała ziemia niech o tym się dowie.
Wznoś okrzyki i wołaj radośnie, mieszkanko Syjonu, *
bo wielki jest wśród ciebie Święty Izraela.

Refren

P. Módlmy się.

Wszechmogący, wieczny Boże, jedyna nadziejo świata, Ty głosem proroków zapowiedziałeś misteria, które spełniają się w naszych czasach, umocnij łaskawie pragnienia oddanego Ci ludu, bo tylko z Twojego natchnienia pochodzi wzrost cnót Twoich wiernych. Przez Chrystusa, Pana naszego.

W. Amen.

SZÓSTE CZYTANIE Ba 3, 9-15. 32 – 4, 4

Czytanie z Księgi proroka Barucha

Bądź posłuszny, Izraelu, przykazaniom życiodajnym, nakłoń ucha, by poznać mądrość. Cóż się to stało, Izraelu, że jesteś w kraju nieprzyjaciół, wynędzniały w ziemi obcej, uważany za nieczystego na równi z umarłymi, zaliczony do tych, co schodzą do Otchłani? Opuściłeś źródło mądrości. Gdybyś chodził po drodze Bożej, mieszkałbyś w pokoju na wieki. Naucz się, gdzie jest mądrość, gdzie jest siła i rozum, a poznasz równocześnie, gdzie jest długie i szczęśliwe życie, gdzie jest światłość dla oczu i pokój. Lecz któż znalazł jej miejsce lub kto wszedł do jej skarbców?

Lecz zna ją Wszechwiedzący i zbadał ją swoim rozumem. Ten, który na czas bezkresny urządził ziemię i napełnił ją stworzeniami czworonożnymi, wysłał światło, i poszło, wezwał je, a ono posłuchało Go z drżeniem. Gwiazdy radośnie świecą na swoich strażnicach. Wezwał je. Odpowiedziały: «Jesteśmy». Z radością świecą swemu Stwórcy.

On jest Bogiem naszym. I żaden inny nie może z Nim się równać. Zbadał wszystkie drogi mądrości i dał ją słudze swemu, Jakubowi, i Izraelowi, umiłowanemu swojemu. Potem ukazała się ona na ziemi i zaczęła przebywać wśród ludzi. Tą mądrością jest księga przykazań Boga i Prawo trwające na wieki. Wszyscy, którzy się go trzymają, żyć będą. Którzy je zaniedbują, pomrą.

Nawróć się, Jakubie, trzymaj się go, chodź w blasku jego światła! Nie dawaj chwały swojej obcemu ani innemu narodowi twych przywilejów! Szczęśliwi jesteśmy, o Izraelu, że znane nam to, co się Bogu podoba.

Oto słowo Boże.

W. Bogu niech będą dzięki.

6 PSALM RESPONSORYJNY Ps 19 (18)

Refren: Słowa Twe, Panie, dają życie wieczne.

Prawo Pańskie jest doskonałe i pokrzepia duszę, *
świadectwo Pana jest pewne, nierozważnego uczy mądrości.
Jego słuszne nakazy radują serce, *
jaśnieje przykazanie Pana i olśniewa oczy.

Refren.

Bojaźń Pana jest szczera i trwa na wieki, *
sądy Pana prawdziwe, wszystkie razem słuszne.
Cenniejsze nad złoto, nad złoto najczystsze, *
słodsze od miodu płynącego z plastra.

Refren.

P. Módlmy się.

Boże, Ty zawsze pomnażasz swój Kościół przez wzywanie nowych ludów do wiary: spraw łaskawie, aby obmyci wodą chrztu świętego, doznawali nieustannie Twojej opieki. Przez Chrystusa, Pana naszego.

W. Amen.

SIÓDME CZYTANIE Ez 36, 16-17a. 18-28

Czytanie z Księgi proroka Ezechiela

Pan skierował do mnie te słowa: «Synu człowieczy, kiedy dom Izraela mieszkał na swojej ziemi, wówczas splugawili ją swym postępowaniem i swymi czynami. Wtedy wylałem na nich swe oburzenie z powodu krwi, którą w kraju przelali, i z powodu bożków, którymi go splugawili. I rozproszyłem ich pomiędzy pogańskie ludy, i rozpierzchli się po krajach, osądziłem ich według postępowania i czynów. W ten sposób przyszli do ludów pogańskich i tam, dokąd przybyli, bezcześcili święte imię moje, podczas gdy mówiono o nich: „To jest lud Pana, musieli się oni wyprowadzić ze swego kraju”. Wtedy zatroszczyłem się o święte me imię, które oni, Izraelici, zbezcześcili wśród ludów pogańskich, do których przybyli.

Dlatego mów do domu Izraela: Tak mówi Pan Bóg: Nie z waszego powodu to czynię, domu Izraela, ale dla świętego imienia mojego, które bezcześciliście wśród ludów pogańskich, do których przyszliście. Chcę uświęcić wielkie imię moje, które zbezczeszczone jest pośród ludów, zbezczeszczone przez was pośród nich, i poznają ludy, że Ja jestem Pan – mówi Pan Bóg – gdy okażę się Świętym względem was przed ich oczami.

Zabiorę was spośród ludów, zbiorę was ze wszystkich krajów i przyprowadzę was z powrotem do waszego kraju, pokropię was czystą wodą, abyście się stali czystymi, i oczyszczę was od wszelkiej zmazy i od wszystkich waszych bożków.

I dam wam serca nowe i ducha nowego tchnę do waszego wnętrza, zabiorę wam serca kamienne, a dam wam serca z ciała. Ducha mojego chcę tchnąć w was i sprawić, byście żyli według mych nakazów i przestrzegali przykazań, i według nich postępowali. Wtedy będziecie mieszkać w kraju, który dałem waszym przodkom, i będziecie moim ludem, a Ja będę waszym Bogiem».

Oto słowo Boże.

W. Bogu niech będą dzięki.

7 PSALM RESPONSORYJNY Ps 42 (41)

Refren: Boga żywego pragnie moja dusza.

Jak łania pragnie wody ze strumieni, *
tak dusza moja pragnie Ciebie, Boże.
Dusza moja Boga pragnie, Boga żywego, *
kiedyż więc przyjdę i ujrzę oblicze Boże?

Refren.

Rozpływa się we mnie moja dusza, *
gdy wspominam, jak z tłumem kroczyłem do Bożego domu,
w świątecznym orszaku, *
wśród głosów radości i chwały.

Refren.

Ześlij światłość i wierność swoją, *
niech one mnie wiodą,
niech mnie zaprowadzą na Twą górę świętą *
i do Twoich przybytków.

Refren.

I przystąpię do ołtarza Bożego, *
do Boga, który jest moim weselem i radością.
I będę Cię chwalił przy dźwiękach lutni, *
Boże, mój Boże!

Refren.

P. Módlmy się.

Boże, niezmienna Potęgo i wieczna Światłości, wejrzyj łaskawie na sakrament całego Kościoła i w pokoju prowadź dzieło zbawienia ludzkości według swoich odwiecznych zamiarów, niech cały świat ujrzy, że podnosisz upadłych, odradzasz słabych i wszystko wraca do pierwotnej nieskazitelności dzięki Chrystusowi, od którego wszystko pochodzi. Który żyje i króluje na wieki wieków.

W. Amen.

WPROWADZENIA DO CZYTAŃ WIGILII PASCHALNEJ
do wykorzystania podczas rodzinnej celebracji

Wprowadzenie do czytań 1-3

Wsłuchajmy się teraz z uwagą w czytania biblijne. Kościół dzisiejszej nocy obficie zastawia nam stół swojego słowa. Pan przemówi do nas przez kilka fragmentów ksiąg natchnionych, zarówno ze Starego jak i Nowego Testamentu.

Trzy pierwsze czytania, które za chwilę usłyszymy, mówią o trzech wydarzeniach. Mogą one być rozumiane jako trzy noce, w których rozbłyskuje światłość. Są to kolejno:

- Noc stworzenia, w której Bóg z ciemności i nicości powołuje światłość i życie – to opowiadanie jest wzięte z Księgi Rodzaju;

- Dalej, jest to noc Abrahama, ojca Narodu Wybranego, w której przeznaczony na ofiarę Izaak zostaje oszczędzony, a w zamian za niego Abraham składa w ofierze baranka. To wydarzenie, opisane w również w Księdze Rodzaju, jest figurą – zapowiedzią – krzyżowej ofiary Chrystusa.
- I w końcu trzecia noc – noc wyjścia z Egiptu, w której Bóg mocnym ramieniem wyprowadził swój lud z niewoli faraona przez Morze Czerwone ku Ziemi Obiecanej. Wody Morza Czerwonego zapowiadają sakrament chrztu, przez który zostaliśmy zanurzeni w śmierci i zmartwychwstaniu naszego Zbawiciela. Na zakończenie tego czytania będziemy śpiewać kantyk Mojżesza, opiewający zwycięstwo nad faraonem i jego wojskiem, czyli mocami, które nas trzymają w niewoli.

Wprowadzenie do czytań 4 i 5

Teraz następuje druga grupa czytań starotestamentalnych. Są one wyjęte z tekstów prorockich. Najpierw wysłuchamy dwóch czytań z Księgi Proroka Izajasza. Czytania prorockie odwołują się do sytuacji wygnania babilońskiego, które było konsekwencją nieprawości, jakich dopuścił się Izrael w Ziemi Obiecanej. Nieszczęście wygnania było dla Narodu Wybranego bolesnym doświadczeniem. Bóg jednak nie zostawił swego ludu. Dokonał jego odrodzenia przez swoje słowo, które jest żywe i skuteczne. Spełnia ono to, co Bóg zapowiedział w obietnicach i czego strzeże, będąc wierny swemu przymierzu. Obrazem owego odrodzenia jest Nowa Jerozolima, poślubiona przez Boga.

Wprowadzenie do czytań 6 i 7

Szóste czytanie to proroctwo z Księgi Barucha. Wpatrzony w siebie człowiek szuka spełnienia swojej mądrości. Wskutek tego w swoim działaniu nie poddaje się Bożym przykazaniom. Prorok Baruch wzywa więc do przemiany naszego myślenia, byśmy dostrzegli potrzebę zwrócenia się ku Bożej Mądrości i zachowania Bożych przykazań. Ponieważ sami nie potrafimy tego uczynić, kolejne proroctwo – z Księgi Proroka Ezechiela – obwieści nam dar nowego serca, zdolnego przylgnąć do Bożych przykazań. Ten dar jest owocem Misterium Paschalnego.

Wprowadzenie do Epistoły i Ewangelii

Zakończyły się czytania ze Starego Testamentu, zapowiadające obietnicę. Czytania z Nowego Testamentu wprowadzają nas w wydarzenie, które jest wypełnieniem tych obietnic i które dziś w szczególny sposób celebrujemy – pokonanie ciemności śmierci przez zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. Mamy udział w Jego zwycięstwie i w nowości życia przez chrzest, który zanurza nas w tej paschalnej tajemnicy i jednoczy nas ze Zmartwychwstałym Panem.